

ROZSUDEK SOUDU (čtvrtého rozšířeného senátu)

1. července 2004 *

Ve věci T-308/00,

Salzgitter AG, se sídlem v Salzgitter (Německo), zastoupená J. Sedemundem a T. Lübbigem, advokáty, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

podporovaná

Spolkovou republikou Německo, zastoupenou W.-D. Plessingem, jako zmocněncem, ve spolupráci s K. Schroeterem, advokátem,

vedlejším účastníkem,

* Jednací jazyk: němčina.

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené K.-D. Borchardtem a V. Kreuschitzem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

jejímž předmětem je zrušení rozhodnutí Komise 2000/797/ĚSUO ze dne 28. června 2000 týkajícího se státní podpory poskytnuté Německem společnostem Salzgitter AG, Preussag Stahl AG a ocelářským dceřiným společností skupiny, dnes seskupeným pod názvem Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG) (Úř. věst. L 323, s. 5),

**SOD PRVNÍHO STUPNĚ EVROPSKÝCH
SPOLEČENSTVÍ (čtvrtý rozšířený senát),**

ve složení V. Tiili, předsedkyně, J. Pirrung, P. Mengozzi, A. W. H. Meij a M. Vilaras, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: I. Natsinas, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. října 2003,

vydává tento

Rozsudek

Právní rámec

1 Článek 4 ESUO stanoví:

„Se společným trhem uhlí a oceli se považují za neslučitelné, a proto touto smlouvou uvnitř Společenství zakázané:

[...]

c) subvence nebo podpory poskytované státy nebo zvláštní poplatky jimi ukládané v jakékoli formě.“

2 Článek 67 ESUO stanoví:

„1. Každé opatření členského státu, které by mohlo citelně ovlivnit podmínky hospodářské soutěže v uhelném a ocelářském průmyslu, musí zúčastněná vláda oznámit Komisi.

2. Jestliže by takové opatření mohlo podstatným zvětšením rozdílů mezi výrobními náklady, ke kterému došlo jinak než změnou výnosnosti, vyvolat vážné porušení rovnováhy, může Komise po konzultaci Poradního výboru a Rady přijmout tato opatření:

— má-li opatření tohoto státu škodlivé účinky pro uhelné a ocelářské podniky podléhající pravomoci dotyčného státu, může jej Komise zmocnit, aby jim poskytl podporu, jejíž výši, podmínky a dobu trvání stanoví po dohodě s Komisí. [...]

— má-li opatření tohoto státu škodlivé účinky pro uhelný nebo ocelářský průmysl podléhající pravomoci jiných členských států, podá mu Komise doporučení, aby zjednal nápravu opatřeními, jež bude sám pokládat za nejlépe slučitelná s vlastní hospodářskou rovnováhou.

— [...]"

3 Článek 95 první a druhý pododstavec ESUO stanoví:

„Ve všech případech touto smlouvou nepředvídaných, kdy se určité rozhodnutí nebo doporučení Komisi ukáže nezbytným k tomu, aby ve fungování společného trhu uhlí a oceli bylo v souladu s článkem 5 dosaženo některého z cílů Společenství, jak jsou stanoveny v člancích 2, 3 a 4, může být toto rozhodnutí nebo doporučení přijato na základě jednomyslného souhlasu Rady a po konzultaci Poradního výboru.

Totéž rozhodnutí nebo doporučení přijaté stejným postupem případně stanoví použitelné sankce.“

- 4 Aby Komise odpověděla na požadavky restrukturalizace ocelářského odvětví, zavedla, opírajíc se o ustanovení článku 95 ESUO, od začátku 80. let režim Společenství povolující poskytování státních podpor ocelářskému průmyslu v určitých taxativně uvedených případech. Tento režim byl předmětem následných úprav s cílem čelit konjunkturálním obtížím ocelářského průmyslu. Postupně po sobě přijatá rozhodnutí v tomto ohledu jsou obecně nazývána „kodexy podpor ocelářskému průmyslu“.
- 5 Dne 18. prosince 1996 přijala Komise rozhodnutí 2496/96/ESUO zavádějící pravidla Společenství pro podpory ocelářskému průmyslu (Úř. věst. L 338, s. 42), které tvoří šestý kodex podpor ocelářskému průmyslu. Toto rozhodnutí bylo použitelné od 1. ledna 1997 do 22. července 2002.

Skutečnosti předcházející sporu

- 6 Salzgitter AG – Stahl und Technologie (dále jen „žalobkyně“) je skupinou působící v ocelářském odvětví, která seskupuje Preussag Stahl AG a další podniky činné v témže odvětví.
- 7 V Německu byl dne 5. srpna 1971 přijat Zonenrandförderungsgesetz (německý zákon směřující k podpoře rozvoje oblasti podél hranic s bývalou Německou demokratickou republikou a bývalou Československou republikou, dále jen

„ZRFG“), který byl stejně jako jeho pozdější změny schválen Komisí po přezkumu opatření, upravených v článku 92 Smlouvy o ES (nově po změně článek 87 ES) a článku 93 Smlouvy o ES (nově článek 88 ES). Poslední změny ZRFG byly schváleny Komisí jako státní podpory slučitelné se Smlouvou o ES (Úř. věst. 1993 C 3, s. 3). ZRFG přestal s konečnou platností platit v roce 1995.

- 8 Od počátku článek 3 ZRFG stanovil daňové pobídky formou zvláštních odpisů (Sonderabschreibungen) a rezerv osvobozených od daně (steuerfreie Rücklagen) pro investice uskutečněné v jakémkoli závodu jakéhokoli podniku umístěném podél hranic s bývalou Německou demokratickou republikou a bývalou Československou republikou (dále jen „Zonenrandgebiet“). Zvláštní odpisy spočívaly v možnosti zanést do rozvahy společnosti z titulu investic, na něž mohou být poskytnuty subvence, v prvním roce nebo v letech následujících po těchto investicích dotčeného podniku odpisy vyšší než odpisy předvídané obecnou úpravou. To znamenalo pro podnik snížení základu daně, a tedy vyšší objem peněžní hotovosti pro první rok nebo roky po investicích, čímž mu bylo poskytnuto zvýhodnění, pokud jde o hotovostní tok. Podobné zvýhodnění podnik rovněž získal prostřednictvím rezerv osvobozených od daně. Zvláštní odpisy a rezervy osvobozené od daně nebylo nicméně možné uplatnit současně.
- 9 Poté, co Komise objevila v účetní závěrce společnosti Preussag Stahl AG, jedné ze společností současné skupiny Salzgitter AG, že jí byly mezi lety 1986 a 1995 přiznány četné podpory na základě článku 3 ZRFG, vyzvala Spolkovou republiku Německo dopisem ze dne 3. března 1999 o svém rozhodnutí zahájit postup upravený v čl. 6 odst. 5 šestého kodexu podpor ocelářskému průmyslu, pokud jde o podpory přiznané Německem společnosti Preussag Stahl AG a dalším ocelářským dceřiným společnostem skupiny Salzgitter AG. Tímto rozhodnutím zveřejněným dne 24. dubna 1999 v *Úředním věstníku Evropských společenství* (Úř. věst. C 113, s. 9) vyzvala Komise zúčastněné osoby k předložení jejich vyjádření k dotčeným podporám.

- 10 V rámci správního řízení obdržela Komise připomínky německých úřadů dopisem ze dne 10. května 1999, jakož i vyjádření jediného vedlejšího účastníka, UK Steel Association, které předala Spolkové republice Německo.
- 11 Dne 28. června 2000 přijala Komise rozhodnutí 2000/797/ESUO o státní podpoře poskytnuté Německem Salzgitter AG, Preussag Stahl AG a ocelářským dceřiným společnostem skupiny, dnes seskupeným pod názvem Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG) (Uř. věst. L 323, s. 5, dále jen „napadené rozhodnutí“), na základě kterého byly zvláštní odpisy a rezervy osvobozené od daně upravené článkem 3 ZRFG, ze kterých měla žalobkyně prospěch, ve výši odpovídající základu umožňujícímu poskytnutí subvencí, činícímu 484 milionů a 367 milionů německých marek, kvalifikovány jako státní podpory neslučitelné se společným trhem. V souladu s články 2 a 3 napadeného rozhodnutí nařídila Komise Spolkové republice Německo, aby tyto podpory byly jejich příjemcem vráceny, a vyzvala ji, aby uvedla přesné podmínky pro jejich vrácení.

Řízení a návrhy účastníků řízení

- 12 Návrhem na zahájení řízení doručeným do kanceláře Soudu dne 21. září 2000 podala žalobkyně tuto žalobu.
- 13 Na základě návrhu žalobkyně obsaženém v její žalobě byla žalovaná vyzvána Soudem dopisem vedoucího kanceláře ze dne 13. listopadu 2000 ke splnění povinností, které jsou jí uloženy na základě článku 23 Protokolu o statutu Soudního dvora ESUO. Dne 3. ledna 2001 doručila žalovaná do kanceláře správní spis sestávající z 27 písemností, z nichž žádná neměla důvěrný charakter. Dopisem ze dne 11. ledna 2001 vrozuměl vedoucí soudní kanceláře žalobkyni, že má možnost nahlédnout do správního spisu doručeného do kanceláře.

- 14 Dne 30. ledna 2001 požádala Spolková republika Německo o přistoupení k tomuto řízení na podporu žalobních návrhů žalobkyně.
- 15 Dne 29. března 2001 bylo usnesením předsedy čtvrtého rozšířeného senátu Soudu povoleno vedlejší účastenství Spolkové republiky Německo vzhledem k tomu, že účastníci řízení nevznesli žádnou námitku k její žádosti o přistoupení.
- 16 Po předložení vyjádření žalobkyně a žalované k vyjádření vedlejšího účastníka Spolkové republiky Německo byla dne 3. září 2001 ukončena písemná část řízení.
- 17 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Soud (čtvrtý rozšířený senát) jednak zahájit ústní část řízení a jednak vyzvat, v rámci organizačních procesních opatření, účastníky řízení k předložení určitých dokumentů a k zodpovězení určitých otázek před jednáním, což bylo provedeno ve stanovené lhůtě.
- 18 K vyslechnutí řečí účastníků řízení a jejich odpovědí na otázky položené Soudem došlo na jednání dne 16. října 2003.
- 19 Žalobkyně a Spolková republika Německo jako vedlejší účastník na její podporu navrhují, aby Soud:

— zrušil napadené rozhodnutí;

— uložil žalované náhradu nákladů řízení.

20 Žalovaná navrhuje, aby Soud

— zamítl žalobu jako neopodstatněnou;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

21 Na podporu svých žalobních návrhů na zrušení se žalobkyně dovolává osmi žalobních důvodů. První žalobní důvod vychází z toho, že Komise provedla různá nesprávná zjištění týkající se pojmu státní podpory; druhý žalobní důvod vychází z chybného výkladu čl. 4 písm. c) ESUO a článku 67 ESUO; třetí žalobní důvod vychází z neuplatnění článku 95 ESUO; čtvrtý žalobní důvod vychází z omylu v posouzení vyplývajícího z kvalifikace některých investic jako opatření podléhajících působnosti Smlouvy o ESUO; pátý žalobní důvod vychází z omylu v posouzení spočívajícího v tom, že Komise nekvalifikovala některé investiční projekty jako opatření směřující k ochraně životního prostředí; šestý žalobní důvod vychází z omylu v posouzení ve vymezení určující aktualizací sazby; sedmý žalobní důvod vychází z porušení zásady právní jistoty a konečně osmý žalobní důvod vychází z porušení povinnosti uvést odůvodnění.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Komise provedla různá nesprávná zjištění týkající se pojmu „státní podpora“

- 22 V prvním žalobním důvodu žalobkyně tvrdí, že Komise nesprávně kvalifikovala zvláštní odpisy a rezervy osvobozené od daně předvídané v článku 3 ZRFG jako státní podpory ve smyslu Smlouvy o ESUO. Tento žalobní důvod je rozdělen do čtyř částí vycházejících postupně z obecného charakteru opatření stanovených v článku 3 ZRFG, z údajného vyrovnávacího charakteru těchto opatření, z údajné nezbytnosti zabývat se daňovými pravidly členských států Společenství za účelem určení „obvyklé“ daňové zátěže a konečně z údajné povinnosti Komise prokázat účinky opatření stanovených v článku 3 ZRFG na hospodářskou soutěž.

K první části, vycházející z chybné kvalifikace daňových ustanovení článku 3 ZRFG v tom, že představují obecná daňová ustanovení

— Argumenty účastníků řízení

- 23 Žalobkyně uplatňuje, že daňová ustanovení ZRFG jsou obecnými ustanoveními použitelnými na veškeré podniky Společenství, které mají závody v oblastech Spolkové republiky Německo u hranic s bývalou Německou demokratickou republikou a bývalou Československou republikou. Za těchto okolností žalobkyně tvrdí, že daňová opatření předvídaná v článku 3 ZRFG nemohou být kvalifikována jako státní podpory.

- 24 Vedlejší účastník se v podstatě připojuje k tomuto stanovisku.

- 25 Žalovaná nejprve uvádí, že konečný charakter předchozích rozhodnutí Komise týkajících se ZRFG již bránil přijetí rozhodnutí nekvalifikujícího jako státní podpory opatření stanovená v článku 3 ZRFG vzhledem k tomu, že pojem „státní podpora“ obsažený v čl. 4 písm. c) ESUO a pojem „státní podpora“ obsažený v článku 87 ES jsou nepopíratelně shodné, i když pravidla, která se na ně vztahují, jsou zásadně odlišná.
- 26 Žalovaná dále upřesňuje, že daňové úlevy předvídané v článku 3 ZRFG jsou regionálně vázané. I když všechny podniky mohou mít prospěch z opatření stanovených tímto ustanovením, tato opatření přiznávají soutěžní výhody pouze s ohledem na investice uskutečněné v podporované oblasti, a nikoliv s ohledem na investice uskutečněné v závodech umístěných mimo tuto oblast. Tato opatření byla přijata na podporu určité zvláštní oblasti, a musejí být v důsledku toho považována za státní podpory.

— Závěry Soudu

- 27 Úvodem je vhodné připomenout, že podle ustálené judikatury je pojem „státní podpora“ obecnější než pojem „subvence“, protože zahrnuje nejen pozitivní plnění, jakými jsou samotné subvence, ale také zásahy, které různými formami snižují náklady, které běžně zatěžují rozpočet podniku, a které jsou tak, aniž by byly subvencemi v úzkém slova smyslu, stejné povahy a mají shodné účinky (rozsudky Soudního dvora ze dne 23. února 1961, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. Vysoký úřad*, 30/59, Recueil, s. 1, 39; ze dne 15. března 1994, *Banco Exterior de España*, C-378/92, Recueil, s. I-877, bod 13, a ze dne 1. prosince 1998, *Ecotrade*, C-200/97, Recueil, s. I-7907, bod 34).

- 28 Soudy Společenství navíc upřesnily pojmy uvedené v ustanoveních Smlouvy o ES týkajících se státních podpor. Tato upřesnění jsou relevantní pro uplatnění odpovídajících ustanovení Smlouvy o ESÚO potud, pokud s ní nejsou neslučitelná. Pro posouzení legality rozhodnutí týkajících se podpor uvedených v čl. 4 písm. c) ESÚO je tedy v tomto rozsahu odůvodněné odkázat na judikaturu týkající se státních podpor podléhajících Smlouvě o ES. Tak je tomu zvláště v případě judikatury upřesňující pojem státní podpory (rozsudky Soudu ze dne 21. ledna 1999, *Neue Maxhütte Stahlwerke a Lech-Stahlwerke v. Komise*, T-129/95, T-2/96 a T-97/96, Recueil, s. II-17, bod 100, a ze dne 29. června 2000, *DSG v. Komise*, T-234/95, Recueil, s. II-2603, bod 115).
- 29 V tomto ohledu tvoří podle ustálené judikatury specifická vázanost nebo selektivnost státního opatření jednu z vlastností pojmu státní podpory, ať už v rámci Smlouvy o ES (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 26. září 1996, *Francie v. Komise*, C-241/94, Recueil, s. I-4551, bod 24, a ze dne 19. května 1999, *Itálie v. Komise*, C-6/97, Recueil, s. I-2981, bod 17) nebo v rámci Smlouvy o ESÚO (rozsudek *Ecotrade*, bod 27 výše, bod 40) bez ohledu na skutečnost, že toto hledisko není v čl. 4 písm. c) ESÚO výslovně zmíněno. Je tedy třeba ověřit, zda dané opatření poskytuje, nebo neposkytuje zvýhodnění výlučně některým podnikům nebo některým odvětvím činností (viz v tomto smyslu, *Ecotrade*, bod 27 výše, body 40 a 41).
- 30 Konečně je nutno uvést, že pojem „podpora“, jak je vymezen ve Smlouvě o ES, má právní charakter a musí být vykládán na základě objektivních skutečností. Z tohoto důvodu v zásadě musí soudy Společenství s přihlédnutím jak ke konkrétním skutečnostem sporu, který je jim předložen, tak k technickému nebo komplexnímu charakteru posouzení provedených Komisí, vykonávat úplný přezkum, pokud jde o otázku, zda se na opatření vztahuje čl. 87 odst. 1 ES (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. května 2000, *Francie v. Ladbroke Racing a Komise*, C-83/98 P, Recueil, s. I-3271, bod 25; rozsudky Soudu ze dne 12. prosince 2000, *Alitalia v. Komise*, T-296/97, Recueil, s. II-3871, bod 95, a ze dne 17. října 2002, *Linde v. Komise*, T-98/00, Recueil, s. II-3961, bod 40).

- 31 Nemůže tomu být jinak, pokud jde o otázku, zda se na opatření vztahuje čl. 4 písm. c) ESUO, protože výkon takového soudního přezkumu není neslučitelný se Smlouvou o ESUO.
- 32 V daném případě vytýká žalobkyně Komisi v podstatě to, že se domnívala, že daňová ustanovení článku 3 ZRFG měla selektivní charakter.
- 33 Ve světle judikatury uváděné v bodě 29 výše je tedy důležité ověřit, zda daná opatření poskytovala, nebo neposkytovala zvýhodnění výlučně některým podnikům nebo některým odvětvím činností.
- 34 Je namístě poznamenat, že článek 3 ZRFG stanoví, že u poplatníků, kteří uskuteční investice v průmyslovém závodě umístěném v Zonenrandgebiet, může být na jejich žádost a s ohledem na hospodářské obtíže vyplývající ze zvláštní situace této oblasti v rámci zdanění příjmů předem přihlédnuto k některým činitelům způsobilým snížit daňový základ. Zvláštní odpisy a výjimečné rezervy povolené na základě článku 3 ZRFG se týkají investic jak movitých, tak nemovitých, které jsou součástí investičního majetku závodu. Zvláštní odpisy ve výši 50 % z pořizovací ceny majetku mohou být uplatněny v průběhu období, během kterého došlo k nabytí nebo k výrobě nebo během čtyř následujících období, vedle odpisů odpovídajících znehodnocení stanovených zákonem o dani z příjmu. Rezervy osvobozené od daně (ve výši 50 % z pořizovací ceny majetku tvořícího stálý kapitál) mohou být vytvořeny nejvýše dva roky předtím, nežli bude investice ukončena.
- 35 Není sporné, že článek 3 ZRFG se uplatní bez rozdílu na všechna odvětví činností, všechny druhy investic, ať už jsou movité, nebo nemovité, a na všechny podniky, bez rozdílu velikosti, činnosti nebo sídla.

- 36 Nicméně je také nesporné, že kogentní podmínkou pro využití opatření stanovených v článku 3 ZRFG je, že závody, ve kterých jsou investice uskutečněny, jsou umístěny v Zonenrandgebiet. Krom toho není popíráno, že žalobkyně měla prospěch z využití daňových opatření stanovených v článku 3 ZRFG pro své dva závody umístěné v Peine a v Salzgitteru v Zonenrandgebiet.
- 37 Skutečnost, že využití daňového opatření obsaženého ve spolkovém zákoně podléhá podmínce umístění investic v územně omezené oblasti členského státu, jako je tomu v tomto případě, je přitom v zásadě dostačující pro domněnku, že se dané opatření týká jasně vymezené kategorie podniků.
- 38 Daňové opatření, které může být kvalifikováno jako státní podpora, se totiž v zásadě odlišuje od obecného daňového opatření jak právně, tak fakticky omezeným počtem adresátů, kteří z něj mohou mít prospěch. V tomto ohledu se Soud domnívá, že není důležité, že selektivnost opatření vyplývá například z odvětvového kritéria nebo, jako v daném případě, z kritéria zeměpisného umístění na vymezené části území členského státu. Naopak pro to, aby mohlo být opatření kvalifikováno jako státní podpora, je významné, aby podniky, které mají z tohoto opatření prospěch, patřily do skupiny přesně vymezené právním nebo faktickým použitím kritéria zavedeného daným opatřením (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ESVO ze dne 20. května 1999, Norway v. EFTA Surveillance Authority, E-6/98, Zpráva Soudního dvora ESVO, s. 74, bod 37).
- 39 V daném případě je třeba připomenout, že samotný předmět dotčených daňových opatření spočívá v podpoře investic v závodech umístěných v zeměpisně omezené oblasti německého území, tj. v pohraničních oblastech s bývalou Německou demokratickou republikou a bývalou Československou republikou. V tomto ohledu žalobkyně ani vedlejší účastník nepopírají skutečnost, že pro to, aby se na investice

vztahovaly dotčené daňové výhody, musí být uskutečněny v závodech umístěných v zeměpisně omezené oblasti německého území.

- 40 Je přitom nesporné, že podniky usazené v Německu nemohly využívat zvláštní odpisy a vytváření rezerv osvobozených od daně předvídané článkem 3 ZRFG, pokud jde o investice uskutečněné v jejich závodech umístěných mimo Zonenrandgebiet. Z toho vyplývá, že práva z těchto opatření nemohla svědčit všem podnikům usazeným na vnitrostátním území bez rozdílu.
- 41 Toto zjištění nemůže být vyvráceno skutečností, že daňová opatření upravená v článku 3 ZRFG se týkala pouze „závodů“ umístěných v Zonenrandgebiet, a nikoli podniků. Vyloučení selektivního charakteru takovýchto opatření s tím, že to nejsou podniky, které z nich mají prospěch přímo, ale výlučně jejich závody umístěné v Zonenrandgebiet by totiž napomáhalo obcházení úpravy státních podpor Společenství. Každopádně v daném případě žalobkyně uvedla, že byla jediným ocelářským podnikem činným v Zonenrandgebiet.
- 42 Konečně je třeba uvést, že žalobkyně netvrdila, že rozdíly vzešlé z dotčených daňových opatření byly v souladu s povahou a strukturou systému, jehož jsou součástí (viz obdobně rozsudky Soudního dvora ze dne 2. července 1974, *Itálie v. Komise*, 173/73, Recueil, s. 709, bod 33; ze dne 9. prosince 1997, *Tiercé Ladbroke v. Komise*, C-353/95 P, Recueil, s. I-7007, body 32 až 37, a ze dne 13. února 2003, *Španělsko v. Komise*, C-409/00, Recueil, s. I-1487, bod 52; rozsudek Soudu ze dne 18. září 1995, *Tiercé Ladbroke v. Komise*, T-471/93, Recueil, s. II-2537, bod 62).
- 43 Za těchto podmínek je namístě zamítnout první část prvního žalobního důvodu.

K druhé části, vycházející z údajného vyrovnávacího charakteru daňových opatření stanovených v článku 3 ZRFG

— Argumenty účastníků řízení

- 44 Žalobkyně tvrdí, že daňová opatření stanovená v článku 3 ZRFG neposkytují zvláštní finanční zvýhodnění podnikům, které splňují podmínky pro to, aby využívaly zvláštní odpisy nebo rezervy osvobozené od daně, ale poskytují pouhé vyrovnání (alespoň částečné) zvláštních znevýhodnění, která vyplývají z výkonu hospodářské činnosti v oblasti, která se z důvodu rozdělení Evropy nacházela uměle oddělena od hospodářského zázemí, které předtím přirozeně měla. Tak podle žalobkyně nevedla daňová ustanovení článku 3 ZRFG k žádné regionální podpoře určené k vyrovnání přirozených regionálních znevýhodnění. Cílem těchto ustanovení bylo výlučně vyrovnat hospodářské znevýhodnění způsobené umělou izolací některých německých pohraničních oblastí, která byla čistě politického původu.
- 45 Žalobkyně v tomto ohledu uvádí, že z ustanovení čl. 87 odst. 2 písm. c) ES prohlášujících za slučitelné se společným trhem podpory poskytované hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo postižených rozdělením Německa vyplývá, že podmínky v pohraničních oblastech s bývalou Německou demokratickou republikou nebyly „obvyklé“. To podle ní ukazuje, že opatření přijatá ve prospěch pohraničních oblastí nebyla součástí obvyklých programů regionálních podpor, ale že představovala pravidla zvláštního druhu. Konečně žalobkyně tvrdí, že to, co je platné v oblasti Smlouvy o ES, je rovněž platné v oblasti Smlouvy o ESUO.
- 46 Vedlejší účastník uplatňuje, že článek 87 ES zavádí rozlišení mezi opatřeními vyrovnávajícími škody předvídanými v odst. 2 písm. c) tohoto článku a běžnými regionálními podporami uvedenými v jeho odst. 3 písm. a) a c) v tom, že dotčená

vyrovnávací opatření a podpory nemohou být posuzovány stejným způsobem. Regionální podpory se vyznačují tím, že podnik umístěný ve znevýhodněné oblasti je díky státní podpoře zvýhodněn ve srovnání se svými přirozenými hospodářskými podmínkami a svými běžnými soutěžními podmínkami. Naproti tomu podle vedlejšího účastníka podpory uvedené v čl. 87 odst. 2 písm. c) ES slouží k vyrovnání škod, které nevyplývají z přirozených hospodářských podmínek dotčeného podniku, ale z případu působení vyšší moci, tedy z rozdělení Evropy. Podpora vyrovnávající škody tak pouze přibližuje jejího příjemce podmínkám, ve kterých by se nacházel, kdyby nedošlo ke škodné události.

- 47 Podle vedlejšího účastníka má nepřihlédnutí k situaci německých pohraničních oblastí dotčených v této věci ve Smlouvě o ESUO historický důvod: Smlouva o ESUO byla uzavřena dne 18. dubna 1951, tj. v okamžiku, kdy se ještě vycházelo z toho, že rozdělení Německa bude dočasné a že bude moci být překonáno všeobecnou mírovou smlouvou.
- 48 Vedlejší účastník dále uplatňuje, že jelikož ZRFG, zejména jeho článek 3, stanovil opatření nespécifická pro ocelářské odvětví, Smlouva o ESUO nebrání podpůrnému použití čl. 87 odst. 2 písm. c) ES na ocelářské odvětví a tomu, aby ocelářské podniky mohly mít prospěch z těchto obecných opatření. Vzhledem k tomu, že Komise přezkoumala ZRFG, jakož i jeho následné změny z hlediska čl. 87 odst. 2 písm. c) ES a že došla k závěru, že ustanovení ZRFG byla nezbytná pro vyrovnání hospodářských znevýhodnění způsobených rozdělením Německa, Komise uznala příčinnou souvislost mezi rozdělením Německa a nezbytností vyrovnávacích opatření stanovených ZRFG. Podle vedlejšího účastníka bylo tedy Německo na základě přezkumu vykonaného Komisí oprávněno již na základě samotné Smlouvy o ES zavést opatření, jaká byla upravena v článku 3 ZRFG v ocelářském odvětví, aniž by to vyžadovalo povolení Komise. V tomto ohledu vedlejší účastník mimoto uvádí, že Komise nemá žádnou „schvalovací pravomoc“ v oblasti působnosti čl. 87 odst. 2 písm. c) ES, který stanoví systém zákonné výjimky. Na závěr vedlejší účastník tvrdí, že Komise nebyla oprávněna prohlásit, že použití zvláštních odpisů ocelářskými

podniky na základě článku 3 ZRFG bylo neslučitelné s pravidly upravujícími společný trh uhlí a oceli.

- 49 Žalovaná namítá, že selektivní poskytování zvýhodňujících opatření, jaká byla upravena článkem 3 ZRFG představuje, pokud má vyrovnat hospodářské znevýhodnění, rovněž státní podporu. Podle žalované musí být totiž podpory posuzovány v závislosti na svých účincích, a nikoli v závislosti na cíli, který sledují. Článek 3 ZRFG nemůže být tedy považován za obecné daňové opatření nemající charakter státní podpory z pouhého důvodu, že jeho proklamovaným cílem je vyrovnávat hospodářská znevýhodnění určité oblasti.
- 50 Navíc žalovaná vylučuje jakoukoli možnost analogického použití čl. 87 odst. 2 písm. c) ES. Článek 4 písm. c) ESUO zakazuje subvence nebo podpory poskytované státy v jakékoli podobě. Jakékoli zmírnění přísnosti tohoto zákazu je nemyslitelné. Mimoto žalovaná tvrdí, že takovéto použití by mohlo být odůvodněno pouze existencí mezery ve Smlouvě o ESUO, která podle ní neexistuje. Podle názoru žalované lze neexistenci zvláštního ustanovení pro německé pohraniční oblasti ve Smlouvě o ESUO vysvětlit přísnější kázní existující v tomto odvětví, přičemž to prokazuje, že tvůrci Smlouvy byli proti příznivějšímu zacházení. V každém případě má žalovaná za to, že čl. 87 odst. 2 písm. c) ES nevylučuje jakoukoliv posuzovací pravomoc Komise vzhledem k tomu, že Komise musí ověřit, zda je podpora skutečně nutná pro vyrovnání hospodářských znevýhodnění způsobených rozdělením Německa.

— Závěry Soudu

- 51 V druhé části svého prvního žalobního důvodu žalobkyně v podstatě tvrdí, že Komise neprokázala existenci druhého znaku státní podpory, tj. zvýhodnění poskytnutého dotčenými opatřeními.

- 52 Je tedy třeba přezkoumat, zda daňová opatření vyplývající z článku 3 ZRFG poskytla žalobkyni zvýhodnění, jak to shledala Komise v napadeném rozhodnutí.
- 53 V souladu s judikaturou připomenutou v bodě 27 výše zahrnuje pojem podpory státní zásahy, které různými formami snižují náklady, které obvykle zatěžují rozpočet podniku.
- 54 Z článku 3 ZRFG vyplývá, že Spolková republika Německo přestala používat svá obecná daňová pravidla v oblasti odpisů a vytváření rezerv, pokud jde o investice do nemovitého majetku uskutečněné v závodech umístěných v Zonenrandgebiet.
- 55 Jak již bylo konstatováno v bodě 36 výše, žalobkyně využívala daňová opatření stanovená článkem 3 ZRFG pro své dva závody umístěné v Peine a v Salzgitteru v Zonenrandgebiet.
- 56 Podle znění článku 3 ZRFG mohla tato opatření vést ke snížení nákladů žalobkyně, z kterého by nemohla mít prospěch za použití německého obecného daňového režimu, a to nejméně ve dvou ohledech.
- 57 Zaprvé jí tato opatření poskytla možnost provést dodatečné odpisy vedle odpisů odpovídajících znehodnocení v prvních letech po období, během kterého byly investice uskutečněny; vzhledem k tomu, že tyto odpisy byly odečteny z hrubého zisku, zdanitelný příjem podniku za tyto roky mohl být zvláště snížen. Jak konstatovala Komise v bodě odůvodnění 60 napadeného rozhodnutí, žalobkyně tedy měla prospěch z „výhody hotovostního toku“, který by neměla, pokud by její závody nebyly umístěny v Zonenrandgebiet. Krom toho je třeba poznamenat, že ve

svých písemnostech žalobkyně připustila, že měla přebytek hotovostního toku vyplývající z opatření upravených v článku 3 ZRFG, jak to ostatně bylo konstatováno Komisí v bodě odůvodnění 100 napadeného rozhodnutí.

58 Zadruhé z článku 3 ZRFG vyplývá, že zvláštní odpis mohl být použit nejen v průběhu období, během kterého byla investice uskutečněna, ale rovněž během následujících čtyř období; tato možnost dovolovala podniku, který ji využíval, rozložit v čase nebo dokonce snížit jeho základ daně z příjmů. Jak to upřesňuje bod odůvodnění 61 napadeného rozhodnutí, „tento odklad daně [...] může být posouzen jako úvěr s nulovými úroky ve výši odložené daně a v délce trvání odkladu“. I přes skutečnost, že daň byla i přesto splatná na konci odkladného období, totiž podnik po celou délku trvání odkladu využíval výhodu odpovídající rozdílu mezi aktualizovanou výší daně na konci odkladného období zohledňující úrokové sazby a výší daně, která by byla splatná, pokud by k odkladu nedošlo.

59 V důsledku toho tvořila daňová opatření stanovená článkem 3 ZRFG odklad daně, který snižoval náklady žalobkyně, které by za běžných podmínek zatěžovaly její rozpočet.

60 Tento závěr není vyvrácen argumenty žalobkyně a vedlejšího účastníka, podle nichž jednak předmětem daňových opatření článku 3 ZRFG bylo pouze vyrovnat hospodářské znevýhodnění, které vyplývalo z umělé izolace oblastí Zonenrandgebiet, která byla politického původu, a jednak čl. 87 odst. 2 písm. c) ES prokazuje, že situace dotčených pohraničních meziněmeckých oblastí byla neobvyklá.

- 61 Zprvė skutečnost, že, jak uvádí žalobkyně a vedlejší účastník, čl. 87 odst. 2 písm. c) ES uznává slučitelnost „podpor poskytovaných hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo postižených rozdělením Německa, pokud jsou potřebné k vyrovnání hospodářských znevýhodnění způsobených tímto rozdělením“, se nemůže dotýkat posouzení opatření jako státní podpory ve smyslu Smlouvy o ESUO.
- 62 V tomto ohledu je namíste připomenout, že na základě čl. 305 odst. 1 ES nemění ustanovení této smlouvy ustanovení Smlouvy o ESUO, zejména pokud jde o práva a povinnosti členských států, pravomoci orgánů tohoto společenství a pravidla stanovená zmíněnou smlouvou pro fungování společného trhu s uhlím a ocelí. Ustanovení Smlouvy o ESUO si tudíž zachovávají vlastní působnost (rozsudek Soudu ze dne 25. března 1999, *Forges de Clabecq v. Komise*, T-37/97, Recueil, s. II-859, bod 132). Pouze v případě, že některé otázky nejsou předmětem ustanovení Smlouvy o ESUO nebo právních předpisů přijatých na základě této smlouvy, se Smlouva o ES a ustanovení přijatá k jejímu provedení mohou použít na výrobky podléhající Smlouvě o ESUO (rozsudky Soudního dvora ze dne 15. prosince 1987, *Deutsche Babcock*, 328/85, Recueil, s. 5119, bod 10, a ze dne 24. září 2002, *Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise*, C-74/00 P a C-75/00 P, Recueil, s. I-7869, bod 100).
- 63 Jak ovšem Soudní dvůr rozhodl, otázka poskytnutí státní podpory je předmětem ustanovení čl. 4 písm. c) ESUO, a v důsledku toho, pokud jde o tuto otázku, členské státy nezamýšlely uplatnit stejná pravidla ani stejnou působnost zásahů Společenství (viz rozsudek *Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise*, bod 62 výše, body 101 a 102).
- 64 Pokud tedy ve Smlouvě o ESUO nejsou obsažena ustanovení shodná nebo rovnocenná s ustanoveními v čl. 87 odst. 2 písm. c) ES, uznání slučitelnosti podpor poskytnutých některým oblastem Spolkové republiky Německo postiženým rozdělením Německa v rámci Smlouvy o ES se nedotýká oblasti působnosti čl. 4 písm. c) ESUO, a tedy ani pojmu „státní podpora“ tak, jak je uveden v tomto ustanovení.

- 65 Pokud jde o argument předložený vedlejším účastníkem, podle kterého má neexistence ustanovení ve Smlouvě o ESUO shodných nebo rovnocenných s těmi v čl. 87 odst. 2 písm. c) ES historický důvod, tento argument rovněž nemůže být přijat.
- 66 Ze znění čl. 4 písm. c) ESUO, jakož i z celkových souvislostí a cílů, do kterých spadá toto ustanovení, totiž vyplývá, že Smlouva o ESUO zamýšlela vyhradit zákaz státních podpor zvláště přísný režim. I když tedy bylo v roce 1951 možné věřit, jak tvrdí německá vláda, že rozdělení Německa bude pouze dočasné, zůstává nicméně skutečností, že tento stav zavedený ustanovením demarkační linie mezi oběma okupovanými oblastmi mohl být vzat v úvahu v době sepisování Smlouvy o ESUO a mohl být zohledněn v textu této Smlouvy.
- 67 Je pravda, že až do uplynutí doby platnosti prvního kodexu podpor ocelářskému průmyslu [rozhodnutí Komise č. 257/80/ESUO ze dne 1. února 1980 zavádějící pravidla Společenství pro specifické podpory ocelářskému průmyslu (Úř. věst. L 29, s. 5)] dne 31. prosince 1981 zastávala Komise výklad odlišný od výkladu zastávaného v projednávané věci, podle kterého se čl. 4 písm. c) ESUO uplatňoval pouze na specifické podpory ve prospěch podniků z odvětví uhlí a oceli, tj. na podpory poskytované zvláště nebo hlavně těmto podnikům, zatímco použití režimů obecných a regionálních podpor na ocelářské odvětví podléhalo kontrole Komise na základě společného použití ustanovení článku 67 ESUO a ustanovení článků 87 a 88 ES.
- 68 S výhradou přezkumu druhého žalobního důvodu týkajícího se výkladu čl. 4 písm. c) ESUO a článku 67 ESUO se však skutečnost, že Komise po určitou dobu mohla mít v rámci své rozhodovací praxe za to, že obecné nebo regionální režimy, i když byly použitelné na ocelářské odvětví, nepodléhaly čl. 4 písm. c) ESUO, nemůže dotknout působnosti Smlouvy o ESUO.

- 69 Ze Smlouvy o ESUO totiž nevyplývá, že by její tvůrci chtěli jasně udělit čl. 4 písm. c) ESUO takovouto omezenou působnost, a že v důsledku toho se jim odchýlení od tohoto ustanovení, které by zohledňovalo rozdělení Německa, nezdálo nezbytné.
- 70 Navíc by bylo nesprávné vyvozovat z existence výjimky ze zákazu ve Smlouvě o ES automatické a retroaktivní rozšíření takovéto výjimky na obdobný zákaz obsažený ve Smlouvě o ESUO uzavřené dříve. Takovýto postup by znamenal změnu textu Smlouvy o ESUO obcházením postupů stanovených k tomuto účelu.
- 71 Zadržet i za předpokladu, že by, jak uvádí žalobkyně, pouhá existence ustanovení čl. 87 odst. 2 písm. c) ES umožňovala prokázat „neobvyklou“ povahu podmínek existujících na území Zonenrandgebiet, zůstává skutečností, že v projednávané věci nepostačuje toto zjištění k neuplatnění čl. 4 písm. c) ESUO z důvodu údajného vyrovnávacího charakteru daňových opatření předvídaných v článku 3 ZRFG na hospodářské znevýhodnění postihující toto území.
- 72 Jak uvedl Soudní dvůr v rámci Smlouvy o ESUO, zrušení a zákaz stanovené v čl. 4 písm. c) ESUO mající obecný a absolutní charakter nemohou být zrušeny uplatněním přibližného a nejistého vyrovnávacího postupu (rozsudek *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. Vysoký úřad*, bod 27 výše, s. 55). Žalobkyně však neprokázala určitost příčinné souvislosti existující mezi tímto údajným znevýhodněním a opatřeními určenými k jeho vyrovnání.
- 73 Krom toho z ustálené judikatury vyplývá, že legalita rozhodnutí v oblasti státních podpor musí být posuzována v závislosti na informacích, které mohla mít Komise k dispozici v okamžiku, kdy rozhodnutí přijala (rozsudky Soudního dvora ze dne 10. července 1986, *Belgie v. Komise*, 234/84, Recueil, s. 2263, bod 16, a *Francie v. Komise*, C-241/94, bod 29 výše, bod 33).

- 74 V projednávaném případě vyplývá z písemností obsažených ve spisu, že vedlejší účastník se při správním řízení před Komisí omezil na odkaz na výjimku ze zásady zákazu státních podpor stanovenou v čl. 87 odst. 2 písm. c) ES, na základě čehož měl za to, že opatření článku 3 ZRFG vyrovnávala znevýhodnění způsobené rozdělením Německa. Stejně tomu bylo během písemné části řízení před Soudem. Jak však bylo upřesněno v bodech 64 až 66 výše, čl. 87 odst. 2 písm. c) ES se nepoužije a nemá rovnocenné ustanovení v rámci Smlouvy o ESUO. Navíc přezkum vyrovnávacího charakteru takovýchto opatření patří do posuzovací pravomoci Komise spočívající v ověření, že podmínky požadované pro výjimku jsou splněny (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 15. prosince 1999, Freistaat Sachsen a další v. Komise, T-132/96 a T-143/96, Recueil, s. II-3663, bod 140).
- 75 Pouhé dovolávání se výjimky stanovené v čl. 87 odst. 2 písm. c) ES tudíž nemůže být považováno za prokázání jisté příčinné souvislosti z titulu Smlouvy o ESUO mezi zvýhodněním přiznaným žalobkyni a údajným hospodářským znevýhodněním, kterým trpěly podniky umístěné v Zonenrandgebiet.
- 76 S ohledem na výše uvedené je namístě zamítnout druhou část prvního žalobního důvodu.

K třetí části, vycházející z údajné nezbytnosti zabývat se daňovými pravidly členských států Společenství za účelem určení, co tvoří „obvyklou“ daňovou zátěž

— Argumenty účastníků řízení

- 77 Žalobkyně má za to, že napadené rozhodnutí neuvádí žádné závažné a kontrolovatelné kritérium pro soud Společenství za účelem určení, co je

„obvyklou“ daňovou zátěží pro podniky, podle které je možné posoudit existenci státní podpory ve smyslu čl. 4 písm. c) ESUO. Podle žalobkyně Komise neměla za účelem provedení srovnání s „obvyklým stavem“ vycházet pouze z daňových ustanovení Spolkové republiky Německo, jak to udělala v bodě odůvodnění 60 napadeného rozhodnutí, kde postavila proti pravidlům o zvláštních odpisech vyplývajícím ze ZRFG obecná pravidla použitelná v Německu na zvláštní odpisy. Komise měla rovněž vycházet z daňových sazeb, jakož i z dob odpisů investičního majetku použitelných na ocelářské odvětví v rámci celého společného trhu nebo alespoň v členských státech, ve kterých jsou usazení soutěžitelé žalobkyně. Pouze toto srovnávací zkoumání daňových pravidel použitelných v různých členských státech by umožnilo ověřit, zda použití článku 3 ZRFG poskytovalo žalobkyni zvýhodnění mající stejnou povahu a shodné účinky jako subvence v úzkém smyslu slova.

- 78 Žalovaná namítá, že základní podmínky, zvláště infrastruktury, se mezi jednotlivými členskými státy liší a že vyšší zdanění je obecně spojeno s lepšími základními podmínkami. To je důvod, pro který podle ní tvoří dotčený členský stát referenční bod, který je vhodné brát v úvahu při zkoumání selektivního charakteru dotčeného opatření. Nemá tak smysl provádět srovnání mezi pravidly použitelnými v této záležitosti v různých členských státech.

— Závěry Soudu

- 79 Jak Soudní dvůr rozhodl v rámci Smlouvy o ES, použití čl. 87 odst. 1 ES ukládá výlučně určit, zda v rámci dané právní úpravy může státní opatření zvýhodňovat „určité podniky nebo určitá odvětví výroby“ ve srovnání s jinými, které by se nacházely s ohledem na cíl sledovaný touto úpravou ve srovnatelné faktické a právní situaci (rozsudky Soudního dvora ze dne 8. listopadu 2001, *Adria-Wien Pipeline a Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, C-143/99, Recueil, s. I-8365, bod 41, a *Španělsko v. Komise*, bod 42 výše, bod 47).

- 80 Takovéto posouzení musí rovněž převážít, pokud jde o Smlouvu o ESUO (viz v tomto smyslu rozsudek Ecotrade, bod 27 výše, bod 41).
- 81 V důsledku toho pro určení, co tvoří zvýhodnění ve smyslu judikatury týkající se pojmu „státní podpora“, je nutné určit referenční bod v rámci dané právní úpravy, vzhledem k němuž je tato výhoda srovnávána. V projednávané věci za účelem určení, co je „obvyklou“ daňovou zátěží ve smyslu této judikatury, nemůže být provedeno srovnávací zkoumání daňových pravidel použitelných ve všech členských státech, ba i pouze v některých z nich, aniž by bylo zkresleno poslání ustanovení týkajících se kontroly státních podpor. V případě neexistence harmonizace daňových ustanovení členských států na úrovni Společenství by tento přezkum znamenal srovnání různých faktických a právních situací, které vyplývají z právních a správních rozdílů mezi členskými státy. Údaje poskytnuté žalobkyní v rámci této žaloby krom toho ukazují rozdíly, které existují mezi členskými státy, zejména pokud jde o základ daně a daňové sazby investičního majetku.
- 82 Komise tak oprávněně přezkoumala výlučně zvýhodnění vyplývající z opatření článku 3 ZRFG ve srovnání s obecnou německou daňovou úpravou.
- 83 Mimoto judikatura Společenství v rozporu s tím, co tvrdí žalobkyně, neukládá Komisi prokázat, že daňová úleva, kterou měl podnik využívat, měla stejný účinek jako subvence v úzkém smyslu slova.
- 84 I když pojem státní podpory zahrnuje nejen pozitivní plnění, jako jsou samotné subvence, ale také zásahy, které různými formami snižují náklady, které běžně zatěžují rozpočet podniku, a které jsou tak, aniž by byly subvencemi v úzkém slova

smyslu, stejné povahy a mají shodné účinky (viz zejména rozsudky De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. Vysoký úřad, bod 27 výše, s. 39; Banco Exterior de España, bod 27 výše, bod 13, a Ecotrade, bod 27 výše, bod 34), předmětem judikatury není stanovení hierarchie mezi tím, co tvoří subvenci v úzkém slova smyslu na jedné straně a co tvoří ostatní opatření přirovnatelná k této subvenci na straně druhé, ale vymezení pojmu podpory ve smyslu čl. 4 písm. c) ESUO. Z tohoto vymezení vyplývá, že je-li prokázáno, že státní zásah vede ke snížení nákladů, které by běžně měly zatěžovat rozpočet podniku, musí být toto opatření kvalifikováno jako podpora, a má tak ze samotného důvodu této kvalifikace shodný účinek jako subvence v úzkém smyslu slova. V rozporu s tím, co navrhuje žalobkyně, nemusí být v důsledku toho předložen žádný doplňující důkaz.

85 Třetí část prvního žalobního důvodu musí být v důsledku toho zamítnuta.

K čtvrté části žalobního důvodu, vycházející z údajné povinnosti Komise prokázat, že účinky daňových opatření článku 3 ZRFG na hospodářskou soutěž jsou shodné s účinky klasické subvence

— Argumenty účastníků řízení

86 Žalobkyně uplatňuje, že napadené rozhodnutí neobsahuje žádné posouzení účinků, které měla mít daňová opatření kritizovaná Komisí na hospodářskou soutěž, zatímco z bodu 34 rozsudku Ecotrade, bod 27 výše, vyplývá, že Komise může kvalifikovat jako podpory ve smyslu čl. 4 písm. c) ESUO státní opatření, která snižují náklady podniků, pouze tehdy, jestliže předem prokáže, že tato opatření mají stejné účinky na hospodářskou soutěž jako klasická subvence.

- 87 Žalovaná má jednak za to, že kontrola podpor je pouze omezeným úkolem, neboť jejím účelem není zrušit všechna zkreslení hospodářské soutěže uvnitř společného trhu, ale pouze zakázat některé aspekty veřejného zásahu, jako je poskytování podpor. Žalovaná rovněž uvádí, že pojem „podpora“ je obecnější než pojem „subvence“, protože zahrnuje rovněž opatření, která jsou svou povahou a svými účinky rovnocenná přímým subvencím. Z toho podle ní vyplývá, že pro kvalifikaci opatření jako podpory ve smyslu čl. 4 písm. c) ESUO není nutné předem prokázat, že daná opatření mají stejné účinky na hospodářskou soutěž jako klasické subvence. Navíc relevantní ustanovení v oblasti podpor, tj. čl. 87 odst. 1 ES a čl. 4 písm. c) ESUO, nestanoví žádné rozlišení mezi podporami, které jsou subvencemi v běžném smyslu slova, a podporami, které jimi nejsou. Pokud jde o rozsudek Ecotrade, viz bod 27 výše týkající se rozlišení mezi subvencemi v úzkém smyslu slova, tedy přímými finančními příspěvky na jedné straně a ostatními formami podpor, například vzdání se daňových příjmů státu, které by byly běžně vybrány, na straně druhé, žalovaná uvádí, že toto rozlišení je zcela nevhodné pro kvalifikaci daných opatření a nemá žádný vliv na přezkum selektivnosti těchto opatření.

— Závěry Soudu

- 88 Ve čtvrté části žalobkyně jednak vytýká Komisi, že nepřezkoumala, zda snížení nákladů, které běžně zatěžují rozpočet podniku, má účinky shodné s účinky klasické subvence. Dále žalobkyně tvrdí, že z rozsudku Ecotrade, bod 27 výše, vyplývá, že Komise měla prokázat účinky opatření plynoucích z článku 3 ZRFG na hospodářskou soutěž.
- 89 Pokud jde o první výtka, Soud se z důvodů shodných s těmi uvedenými v bodě 84 výše domnívá, že Komise nemá povinnost přezkoumat, zda úleva na nákladech, které běžně zatěžují rozpočet podniku, má účinky shodné s účinky subvence v úzkém smyslu slova. Tato výtka musí být tedy zamítnuta.

- 90 Pokud jde o druhou výtku týkající se nutnosti prokázat účinky opatření plynoucích z článku 3 ZRFG na hospodářskou soutěž, z ustálené judikatury vyplývá, že v rámci čl. 4 písm. c) ESUO jsou státní podpory kvalifikovány jako neslučitelné se společným trhem, aniž by bylo nutné prokázat, a dokonce i zjišťovat, zda ve skutečnosti existuje zásah do soutěžních podmínek nebo k němu může dojít (rozsudky Soudu ze dne 12. května 1999, *Moccia Irme a další v. Komise*, T-164/96 až T-167/96, T-122/97 a T-130/97, Recueil, s. II-1477, bod 82, a ze dne 16. prosince 1999, *Acciaierie di Bolzano v. Komise*, T-158/96, Recueil, s. II-3927, bod 113).
- 91 V důsledku toho nemusí mít podpora nezbytně vliv na obchod mezi členskými státy nebo na hospodářskou soutěž proto, aby se na ní vztahovala ustanovení čl. 4 písm. c) ESUO (rozsudky Soudního dvora ze dne 21. června 2001, *Moccia Irme a další v. Komise*, C-280/99 P až C-282/99 P, Recueil, s. I-4717, body 32 a 33, a *Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise*, bod 62 výše, bod 102).
- 92 Navíc v rozporu s tím, co tvrdí žalobkyně, bod 34 rozsudku *Ecotrade*, bod 27 výše, se netýká otázky účinků na hospodářskou soutěž, které může mít opatření kvalifikovatelné jako státní podpora, ale omezuje se na připomenutí ustálené judikatury uváděné v bodě 84 výše týkající se vymezení pojmu státní podpory.
- 93 Za těchto podmínek nebyla Komise v rozporu s tím, co tvrdí žalobkyně, povinna přezkoumat, zda daňová opatření upravená v článku 3 ZRFG měla vliv na hospodářskou soutěž, aby je mohla kvalifikovat jako státní podpory ve smyslu čl. 4 písm. c) ESUO.
- 94 Z toho vyplývá, že čtvrtá část prvního žalobního důvodu musí být zamítnuta, jakož i první žalobní důvod jako celek.

K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z chybného výkladu čl. 4 písm. c) ESUO a článku 67 ESUO

Argumenty účastníků řízení

- 95 Žalobkyně tvrdí, že čl. 4 písm. c) ESUO se z důvodu „částečné integrace“ zavedené Smlouvou o ESUO týká výlučně specifických podpor ve prospěch podniků v uhelném a ocelářském odvětví. V důsledku toho se na podpory označované jako „nespecifické“, tj. v daném případě režimy podpor, které měly využívat nejen podniky z uhelného a ocelářského odvětví, ale rovněž ze všech ostatních odvětví hospodářství, nevztahuje zákaz uvedený v čl. 4 písm. c) ESUO. Podle žalobkyně se na režimy členských států zavádějící nespecifické podpory na základě judikatury Soudního dvora a správní praxe Komise vztahuje pouze koordinovaná kontrola upravená ustanoveními Smlouvy o ES týkajícími se státních podpor a ustanoveními článku 67 ESUO.
- 96 Žalobkyně má v důsledku toho za to, že napadené rozhodnutí spočívá na rozšíření působnosti čl. 4 písm. c) ESUO v rozporu se Smlouvou. Toto rozšíření nemohlo platně změnit působnost čl. 4 písm. c) ESUO a článku 67 ESUO. Podle žalobkyně k tomuto rozšíření došlo při přijetí kodexů podpor ocelářskému průmyslu, kterými se Komise od roku 1986 odchýlila od rozlišení mezi specifickými podporami a nespecifickými podporami.
- 97 Žalobkyně tvrdí, že použití článku 67 ESUO se neomezuje na opatření členských států nemající charakter státní podpory. Toto ustanovení se použije na všechna nespecifická podpůrná opatření, která členské státy přijaly v rámci své obecné pravomoci v oblasti hospodářské a daňové politiky. Krom toho v souladu zejména

s článkem 305 ES nemohla Komise změnit přijetím různých následných kodexů podpor ocelářskému průmyslu částečný charakter integrace provedené Smlouvou o ESUO.

98 Podle žalobkyně, jelikož daňová pravidla předvídaná v článku 3 ZRFG nepředstavují státní podpory ve smyslu čl. 4 písm. c) ESUO, povinnost oznámení dovolávaná Komisí v bodech odůvodnění 67–76 napadeného rozhodnutí neexistovala. Naopak podle žalobkyně daňová opatření článku 3 ZRFG tvořila „jednání členského státu“ ve smyslu čl. 67 odst. 1 ESUO, které by Spolková republika Německo měla oznámit Komisi, pokud by jejich použití mohlo „citelně ovlivnit podmínky hospodářské soutěže v ocelářském průmyslu“. Podle žalobkyně otázka, zda tyto podmínky byly splněny, v daném případě není důležitá, protože německá vláda ZRFG Komisi několikrát oznámila v rámci oznámení na základě čl. 88 odst. 2 ES. Krom toho není důležité, že se Spolková republika Německo, jak to poznamenává Komise v bodě odůvodnění 66 napadeného rozhodnutí, během správního řízení nedovolávala článku 67 ESUO vzhledem k tomu, že podle žalobkyně je tento článek kogentním ustanovením spočívajícím na dělené pravomoci Společenství a členských států upravené Smlouvou o ESUO z hlediska částečné integrace.

99 Vedlejší účastník se připojuje k argumentům žalobkyně.

100 Žalovaná namítá, že rozlišení mezi obecnými podporami a specifickými podporami není relevantní, protože Smlouva o ESUO takovéto rozlišení nestanoví. Uplatňuje, že článek 67 ESUO se sice může použít na rozsáhlé části daňové politiky členských států, ale nepoužije se na daňová opatření, na která se vztahuje pouze čl. 4 písm. c) ESUO. Toto vymezení jasně ukazuje, že pro vyhledání použitelného ustanovení v rámci Smlouvy o ESUO je určující pouze charakter podpory.

- 101 Žalovaná ve svých vyjádřeních k vyjádření vedlejšího účastníka rovněž tvrdí, že přísnost zákazu stanoveného v čl. 4 písm. c) ESUO by byla zbavena svého smyslu, pokud by se toto ustanovení nepoužilo na režim podpor nevyhrazený uhlému a ocelářskému odvětví. Podle žalované by bylo pro členské státy jednoduché vyhnout se použití tohoto ustanovení tím, že by použily úpravu nespécifických podpor, které by svými podmínkami prospívaly nikoli výlučně, avšak především uhlému a ocelářskému odvětví.
- 102 Konečně žalovaná uplatňuje, že podle judikatury Soudního dvora nemohou být zásahy uvedenými v ustanoveních článku 67 ESUO ty, které čl. 4 písm. c) ESUO prohlašuje bez ohledu na jejich formu za neslučitelné se společným trhem uhlí a oceli, zrušené a zakázané. Podle žalované čl. 67 odst. 2 ESUO je zvláštním ustanovením, které musí být použito při dodržení podmínek, které stanoví. V tomto ohledu je pouze Komise výjimečně oprávněna povolit finanční podpory za předpokladu uvedeného v první odrážce čl. 67 odst. 2 ESUO nebo je odsouhlasit v rámci přísného rámce ustanovení článků 54 až 56 ESUO. Podle žalované v každém případě čl. 4 písm. c) ESUO vzhledem k tomu, že stanoví zákaz podpor, tvoří obecné pravidlo, zatímco první odrážka čl. 67 odst. 2 ESUO umožňující v určitých případech povolit podpory je výjimkou.

Závěry Soudu

- 103 Úvodem je vhodné připomenout, že Smlouva o ESUO se na základě článku 80 ESUO vztahuje pouze na podniky vyvíjející výrobní činnost v oboru uhlí a oceli.
- 104 Z toho vyplývá, že se na podnik vztahuje zákaz stanovený v čl. 4 písm. c) ESUO jen tehdy, vykonává-li takovouto výrobní činnost (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 17. prosince 1959, *Société des fonderies de Pont-à-Mousson v. Vysoký úřad*, 14/59, Recueil, s. 445, 467 a 468, a ze dne 28. ledna 2003, *Německo v. Komise*, C-334/99, Recueil, s. I-1139, bod 78).

- 105 V daném případě není sporné, že, jak uvedla Komise v bodě odůvodnění 13 napadeného rozhodnutí, žalobkyně je podnik ve smyslu článku 80 ESUO.
- 106 S ohledem na odpověď na první žalobní důvod se Soud domnívá, že přezkum tohoto žalobního důvodu je omezen na určení, zda Komise správně v napadeném rozhodnutí rozhodla, že čl. 4 písm. c) ESUO se použije na nespécifickou úpravu podpor v uhelném a ocelářském odvětví.
- 107 Na základě čl. 4 písm. c) ESUO jsou zakázány, za podmínek stanovených ve Smlouvě o ESUO, subvence a podpory poskytované státy v jakékoli formě.
- 108 Toto ustanovení směřuje ke zrušení a k zákazu některých zásahů členských států v oblasti, kterou Smlouva o ESUO podřizuje pravomoci Společenství (viz v tomto smyslu rozsudek *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. Vysoký úřad*, bod 27 výše, s. 47).
- 109 Je namístě uvést, že čl. 4 písm. c) ESUO nezavádí žádné rozlišení mezi individuálními podporami a režimy podpor ani mezi specifickými režimy podpor a nespécifickými režimy podpor uhelnému a ocelářskému odvětví. Navíc zákaz státních podpor stanovený tímto ustanovením je formulován striktním způsobem (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 9. září 1999, *RJB Mining v. Komise*, T-110/98, *Recueil*, s. II-2585, bod 76).
- 110 Pokud jde o článek 67 ESUO, směřuje k zabránění zásahům do hospodářské soutěže, které výkon pravomocí ponechaných členským státům způsobuje (rozsudky *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. Vysoký úřad*, bod 27 výše, s. 47, a rozsudek Soudu ze dne 5. června 2001, *ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi*

v. Komise, T-6/99, Recueil, s. II-1523, bod 83). Článek 67 ESUO se tak omezuje na stanovení ochranných opatření, která může Společenství přijmout proti opatření členského státu, které citelně ovlivňuje podmínky hospodářské soutěže v uhelném a ocelářském odvětví, aniž by se těchto odvětví zjevně a přímo dotýkalo (rozsudek Soudního dvora ze dne 10. května 1960, Hauts fourneaux et fonderies de Givros a další v. Vysoký úřad, 27/58 až 29/58, Recueil, s. 503, 526).

- 111 Z toho vyplývá, že soudce Společenství prohlásil, že čl. 4 písm. c) ESUO a článek 67 ESUO se týkají dvou odlišných oblastí (rozsudek De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. Vysoký úřad, bod 27 výše, s. 47, a rozsudek Soudního dvora ze dne 20. září 2001, Banks, C-390/98, Recueil, s. I-6117, bod 88) s tím, že článek 67 ESUO se nevztahuje na státní podpory (rozsudek Forges de Clabecq v. Komise, bod 62 výše, bod 141). Na základě toho není článek 67 ESUO zvláštním použitím čl. 4 písm. c) ESUO.
- 112 Je pravda, že od začátku 70. let až do přijetí rozhodnutí Komise č. 2320/81/ESUO ze dne 7. srpna 1981 zavádějícího pravidla Společenství pro podpory ocelářskému průmyslu (Úř. věst. L 228, s. 14), které tvoří druhý kodex podpor ocelářskému průmyslu, se Komise domnívala, že čl. 4 písm. c) se uplatňuje pouze na specifické podpory ve prospěch podniků z odvětví uhlí a oceli, tedy na podpory poskytované zvláště nebo hlavně těmto podnikům, zatímco použití režimů obecných a regionálních podpor na ocelářské odvětví podléhá kontrole Komise na základě společného použití ustanovení článku 67 ESUO a ustanovení článků 87 ES a 88 ES.
- 113 Tento postoj může být vysvětlen jednak nutností zabránit tomu, aby kvůli přísnému zákazu čl. 4 písm. c) ESUO docházelo k narušení hospodářské soutěže k újmě podniků činných v odvětví uhlí a oceli, zatímco by podpory byly poskytovány jiným průmyslovým odvětvím dané země, a jednak nutností nalézt řešení obsáhlých hospodářských a finančních obtíží, které se hluboce dotýkaly odvětví oceli. V rámci úsilí o nutnou restrukturalizaci odvětví, která přesahovala jak „finanční prostředky téměř všech ocelářských podniků“, tak fondy, které mělo k dispozici Společenství,

aby čelilo této situaci, zavedla Komise po získání jednomyslného souhlasu Rady kontrolní systém a podrobila právu Společenství podpory ocelářskému průmyslu členských států, „jejichž charakter Společenství [byl] zachován díky jejich souladu s orientacemi, které Společenství považuje za své v dané oblasti.“ (*první bod odůvodnění prvního kodexu podpor ocelářskému průmyslu*) Bylo však stanoveno, že první kodex podpor ocelářskému průmyslu mohl být omezen pouze na specifické podpory, protože použití režimů obecných a regionálních podpor na ocelářské odvětví podléhalo kontrole Komise na základě ustanovení článku 67 ESUO a článků 87 a 88 ES.

- 114 Nicméně přijetí tohoto přístupu příznivého pro ocelářské podniky neznamena, že se Komise v rámci své kontroly státních podpor vzdala veškeré možnosti konstatovat, že z důvodu nutné restrukturalizace ocelářských podniků a nutnosti postupně zrušit státní podpory se zákaz čl. 4 písm. c) v zásadě musí opět používat, ledaže by tyto podpory, bez ohledu na to, zda jsou specifické, nebo ne pro odvětví oceli, mohly být kvalifikovány Komisí jako představující podpory označované jako „podpory Společenství“ a na základě toho jako slučitelné s řádným fungováním společného trhu. V tomto smyslu je vhodné vykládat druhý kodex podpor ocelářskému průmyslu, jakož i následné kodexy včetně šestého kodexu podpor ocelářskému průmyslu, na kterém je založeno napadené rozhodnutí.
- 115 Pokud se v důsledku toho od druhého kodexu podpor ocelářskému průmyslu kodexy týkají „všech podpor ocelářskému průmyslu [...] bez ohledu na to, zda jsou, nebo nejsou specifické“, předmětem tohoto upřesnění je pouze navrátit čl. 4 písm. c) ESUO jeho původní dosah, protože tento článek nezakládá žádné rozlišení mezi druhy podpor, které podřizuje svému zakazu.
- 116 V projednávaném případě tak, jak to konstatoval Soud v rámci přezkumu prvního žalobního důvodu, vzhledem k tomu, že daňová opatření stanovená článkem 3 ZRFG ve prospěch žalobkyně jsou státními podporami, tato opatření spadají do působnosti čl. 4 písm. c) ESUO.

- 117 Z toho bez ohledu na nejistotu, kterou mohla v daném případě vyvolat změna výkladu Komise, což bude přezkoumáno v rámci posouzení sedmého žalobního důvodu dále, vyplývá, že Komise v bodě odůvodnění 66 napadeného rozhodnutí správně posoudila, že čl. 4 písm. c) ESUO byl v daném případě použitelný sením článku 67 ESUO.
- 118 Druhý žalobní důvod, vycházející z údajného chybného výkladu čl. 4 písm. c) ESUO a článku 67 ESUO, musí být v důsledku toho zamítnut.

K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neuplatnění článku 95 ESUO

Argumenty účastníků řízení

- 119 Žalobkyně má za to, že za předpokladu, že by Soud nevyhověl žalobnímu důvodu vycházejícímu z chybného výkladu článku 67 ESUO, mělo by být uznáno, že se Komise dopustila pochybení tím, že z úřední povinnosti nepřezkoumala, zda daňová opatření plynoucí z článku 3 ZRFG mohla být prohlášena za slučitelná se společným trhem s ohledem na všechny cíle Smlouvy o ESUO (články 2 ESUO až 4 ESUO). Ve své replice žalobkyně upřesňuje, že Komise nemá žádnou diskreční pravomoc pro rozhodnutí otázky, zda musí provést kontrolu na základě článku 95 ESUO. Její diskreční pravomoc se omezuje pouze na výklad a použití článků 2, 3 a 4 ESUO uvedených v článku 95 ESUO.
- 120 Žalobkyně popírá argumenty Komise uvedené v bodě odůvodnění 123 napadeného rozhodnutí, podle kterého jí rozsudek Soudu vydaný ve věci Irish Steel (rozsudek Soudu ze dne 7. července 1999, Wirtschaftvereinigung Stahl v. Komise, T-106/96, Recueil, s. II-2155) zakazuje povolit na základě článku 95 ESUO podpory, které

nesplňují kritéria povolení stanovená kodexy podpor ocelářskému průmyslu. Podle stanoviska žalobkyně v uvedeném rozsudku Soud rozhodl v tom smyslu, že zákaz stanovený každým z těchto kodexů byl platný výlučně pro podpory, které vyjmenovává a které považuje za slučitelné se Smlouvou o ESUO s tím, že Komise je výlučně vázána tímto kodexem, posuzuje-li slučitelnost podpor uvedených v tomto kodexu se Smlouvou. Podle žalobkyně není mimo tento případ důvod použít kodex podpor ocelářskému průmyslu, který tudíž nemůže nijak předjímat rozhodnutí Komise založené na článku 95 ESUO. Jelikož pravidla o zvláštních odpisech předvídaná v článku 3 ZRFG neodpovídají vymezení podpor uvedených v kodexech podpor ocelářskému průmyslu, žalobkyně tvrdí, že přijetí rozhodnutí na základě článku 95 ESUO nebylo vyloučeno.

- 121 Žalobkyně dodává, že s ohledem na cíle Smlouvy o ESUO, jak jsou stanoveny v člancích 2, 3 a 4 ESUO, bylo uznání slučitelnosti článku 3 ZRFG skutečně nutné pro zajištění existence dostatečných pobídek k tomu, aby podniky rozvíjely a zlepšovaly [čl. 3 písm. d) ESUO] výrobní potenciál svých závodů v pohraničních oblastech, jakož i k tomu, aby bylo zabráněno odlivu pracovních sil z těchto oblastí a jejich hospodářskému odumírání (čl. 2 druhý pododstavec ESUO). Podle žalobkyně se jedná o stejné politické úvahy, které vedly tvůrce Římské smlouvy z důvodu umělého rozdělení Evropy v čl. 87 odst. 2 písm. c) ES k prohlášení podpor poskytovaných určitým pohraničním oblastem za slučitelné se společným trhem. Tyto úvahy by tak měly být rovněž vzaty v úvahu s ohledem na cíle sledované Smlouvou o ESUO. V daném případě Komise požadavek tohoto přezkumu v rámci článku 95 ESUO nesplnila.

- 122 Vedlejší účastník tvrdí, že neoznámení členského státu na základě článku 95 ESUO není dostačující k tomu, aby byla Komise zbavena odpovědnosti jednat nebo jí bylo dokonce zabráněno jednat na základě tohoto ustanovení a případně prohlásit podpory za slučitelné se společným trhem.

- 123 Vedlejší účastník dále uvádí, že kodexy podpor ocelářskému průmyslu nezmiňují zvláštní případ vyrovnání znevýhodnění způsobených rozdělením Německa. Nepoužitelnost kodexů podpor ocelářskému průmyslu plyne rovněž z rozsudku vydaného ve věci Irish Steel, bod 120 výše, podle kterého podpory nespádající pod kategorie uvedené v ustanoveních těchto kodexů mohou získat individuální výjimku na základě článku 95 ESUO. Podle vedlejšího účastníka vzhledem k tomu, že tato opatření vyrovnávající škody nemohou být v žádném případě považována za regionální podporu ve smyslu kodexu podpor ocelářskému průmyslu, tyto kodexy tedy nejsou použitelné v daném případě, a nebrání tak rozhodnutí Komise přijatému na základě článku 95 ESUO.
- 124 Konečně vedlejší účastník vytýká Komisi, že se dopustila zjevného omylu v posouzení při výkonu svého správního uvážení na základě článku 95 ESUO. Tento omyl spočívá v tom, že Komise neposuzovala podporu vyrovnávající škody vzniklé určitým dotčeným německým pohraničním oblastem s přihlédnutím ke zvláštním škodám vzniklým působením vyšší moci, jakým je rozdělení Německa, ale pouze na základě pravidel zavedených kodexy podpor ocelářskému průmyslu, které byly v daném případě nepoužitelné. V každém případě má vedlejší účastník za to, že vzhledem k tomu, že znevýhodnění způsobená rozdělením Německa tvořila situaci nepředvídanou Smlouvou o ESUO, Komise měla posoudit daný případ na základě kritérií uvedených v čl. 87 odst. 2 písm. c) ES.
- 125 Žalovaná zaprvé namítá, že i když mimo použití kodexu podpor ocelářskému průmyslu byla judikaturou Společenství uznána možnost přijmout individuální rozhodnutí na základě článku 95 ESUO pro kategorie podpor, kterých se kodex podpor ocelářskému průmyslu netýká, přijetí tohoto rozhodnutí podléhá posouzení Komise. V dané oblasti se nejedná o povinnosti Komise a tím méně o povinnost provést ověření z úřední povinnosti. Komise má tedy možnost posoudit, zda určité skutečnosti odůvodňují omezenější použití článku 95 ESUO. V tomto ohledu žalovaná odkazuje na bod odůvodnění 124 napadeného rozhodnutí, ve kterém uvádí, že provedla přezkum na základě článku 95 ESUO a rozhodla se nepřijmout rozhodnutí na základě tohoto článku.

- 126 Zadruhé podle žalované se napadené rozhodnutí netýká ZRFG jako takového, ale týká se použití zvláštních odpisů a vytvoření rezerv osvobozených od daně žalobkyní, tj. individuální podpory. Pokud jde o otázku týkající se nezbytnosti rozhodnutí na základě článku 95 ESUO, není tedy rozhodné, zda ZRFG byl nezbytný pro zajištění pobídek pro podniky dostatečných k tomu, aby rozvíjely a zlepšovaly výrobní potenciál svých závodů v pohraničních oblastech, jakož i pro to, aby nedocházelo k trvalému úbytku pracovních míst v těchto oblastech. Podle žalované bylo třeba prokázat, že zvláštní odpisy a rezervy osvobozené od daně byly nezbytné pro uskutečnění určitých investic podléhajících Smlouvě o ESUO, což žalobkyně neprokázala.
- 127 Žalovaná dále ve svém vyjádření k vyjádření vedlejšího účastníka uvádí, že podle judikatury Soudního dvora předmětem čl. 95 prvního pododstavce ESUO není nic jiného než zavedení systému zvláštních výjimek ze Smlouvy o ESUO s cílem umožnit Komisi čelit nepředvídané situaci. Komise nemůže povolit poskytnutí státních podpor, které nejsou nezbytné pro dosažení cílů stanovených Smlouvou o ESUO a které mohou narušit hospodářskou soutěž.

Závěry Soudu

— Úvodní úvahy

- 128 Je vhodné připomenout, že ustanovení článku 95 ESUO zmocňují Komisi přijmout rozhodnutí nebo doporučení na základě souhlasného stanoviska Rady, rozhodující jednomyslně, a po konzultaci poradního výboru ESUO ve všech případech nestanovených ve Smlouvě, ve kterých se takové rozhodnutí nebo doporučení

ukáže nezbytným pro to, aby ve fungování společného trhu uhlí a oceli v souladu s ustanoveními článku 5 ESUO bylo dosaženo některého z cílů Společenství, jak jsou stanoveny v člancích 2, 3 a 4 ESUO.

- 129 V kontextu Smlouvy čl. 4 písm. c) ESUO nebrání tomu, aby Komise udělila výjimku podporám zamýšleným členskými státy a slučitelným s cíli Smlouvy, opírajícími se o čl. 95 první a druhý pododstavec ESUO (rozsudek Soudu ze dne 24. října 1977, EISA v. Komise, T-239/94, Recueil, s. II-1839, bod 63), které mají čelit nepředvídaným situacím.
- 130 V oblasti státních podpor Komise použila čl. 95 první a druhý pododstavec ESUO podle dvou různých přístupů. Jednak přijala obecná rozhodnutí, tj. kodexy podpor ocelářskému průmyslu, stanovíc obecnou výjimku ze zákazu státních podpor, pokud jde o určité kategorie podpor. Kromě toho vydala individuální rozhodnutí výjimečně povolující specifické podpory.
- 131 Článek 4 písm. c) ESUO tak nezakazuje Komisi povolit státní podpory, buď z titulu kategorií zvláště uvedených v kodexech podpor ocelářskému průmyslu, anebo pro státní podpory, které nespádají do těchto kategorií, zakládaje se přímo na čl. 95 prvním a druhém pododstavci ESUO (viz v tomto smyslu rozsudky EISA v. Komise, bod 129 výše, body 70 až 72; Forges de Clabecq v. Komise, bod 62 výše, bod 79, a DSG v. Komise, bod 28 výše, bod 204).
- 132 V daném případě podle napadeného rozhodnutí Komise nepoužila článek 95 ESUO z následujících důvodů:

- „(121) Komise nejdříve poznamenává, že Německo jí nepředložilo formální žádost o zahájení postupu podle článku 95 [ESUO] v této věci.
- (122) Systém zavedený Smlouvou o ESUO v oblasti státních podpor umožňuje Komisi za určitých podmínek a při dodržení postupu stanoveného v článku 95 [ESUO] povolit poskytnutí státních podpor ve všech případech nestanovených Smlouvou, ve kterých se takové rozhodnutí ukáže nezbytným pro to, aby ve fungování společného trhu uhlí a oceli v souladu s ustanoveními článku 5 ESUO bylo dosaženo některého z cílů Společenství, jak jsou stanoveny v člancích 2, 3 a 4.
- (123) Podle rozsudku Soudu ze dne 7. července 1999 [Wirtschaftsvereinigung Stahl v. Komise, T-106/96, Recueil, s. II-2155] nestačí neoznámení členského státu na základě článku 95 [ESUO] k tomu, aby byla Komise zbavena odpovědnosti jednat nebo jí bylo dokonce zabráněno jednat na základě tohoto ustanovení a případně prohlásit podpory za slučitelné se společným trhem. Nicméně tentýž rozsudek upřesňuje v bodě 42, že Komise je vázána celkovým systémem zavedeným kodexem [podpor ocelářskému průmyslu], posuzuje-li slučitelnost podpor uvedených v tomto kodexu se Smlouvou. Nemůže tedy povolit individuálním rozhodnutím takové podpory, které jsou v rozporu s obecnými pravidly zavedenými tímto kodexem. Regionální investiční podpory jsou povoleny [kodexem podpor ocelářskému průmyslu] v platnosti od roku 1986 pouze v oblastech přesně vymezených, mezi které nepatří oblasti, kde jsou uskutečněny investice subvencované zvláštními odpisy a rezervami osvobozenými od daně. Proto Komise dochází k závěru, že článek 95 [ESUO] se v daném případě nepoužije.
- (124) Krom toho Komise, využívajíc svého správního uvážení v dané oblasti, má za to, že nemá co do činění s případem nepředvídaným Smlouvou, v kterém by bylo nutné vydat kladné rozhodnutí pro dosažení některého z cílů Společenství, jak jsou stanoveny v člancích 2, 3 a 4 [ESUO]. Poskytované podpory například nesměřovaly k vytvoření ozdravené a hospodářsky

životaschopné struktury německého ocelářského průmyslu. Německo také nikdy nenavrholo případný plán na snížení kapacit uvnitř dané skupiny v přímém vztahu s poskytováním zvláštních odpisů a rezerv osvobozených od daně. Povolení podpor na základě článku 95 [ESUO] zde tedy není odůvodněné.

(125) Navíc v souvislostech vývoje hospodářské a finanční situace ocelářského odvětví na začátku 90. let a individuálních rozhodnutí přijatých na základě článku 95 [ESUO], která povolovala podpory restrukturalizaci různých podniků, uvedly Rada a Komise ve svém společném prohlášení zachyceném v protokolu Rady ze dne 17. prosince 1993, že „aniž by bylo dotčeno právo každého členského státu žádat rozhodnutí na základě článku 95 [ESUO] a v souladu se svým stanoviskem ze dne 25. února 1993 Rada prohlašuje, že je pevně rozhodnuta vyhnout se jakékoli nové výjimce na základě článku 95 pro podpory ve prospěch konkrétního podniku.“ *(neoficiální překlad)*

¹³³ Z těchto důvodů vyplývá, že Komise vyloučila použití článku 95 ESUO především na základě bodu 42 rozsudku *Wirtschaftsvereinigung Stahl v. Komise*, bod 120 výše, podle kterého mohla povolit státní podporu uvedenou v kodexu podpor ocelářskému průmyslu na základě článku 95 ESUO pouze tehdy, nebylo-li takovéto individuální povolení v rozporu s obecnými pravidly zavedenými tímto kodexem (bod odůvodnění 123 napadeného rozhodnutí). Podpůrně z bodu 124 napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise měla v daném případě za to, že podmínky použití článku 95 ESUO nebyly splněny.

¹³⁴ V důsledku toho v rozporu s tím, co tvrdí žalobkyně, Komise neodmítla přezkoumat, zda článek 95 ESUO mohl být v daném případě použit. Není sporné, že Komise v bodě odůvodnění 124 napadeného rozhodnutí ověřila, nehledě na to, že SRN o použití článku 95 ESUO nežádala, zda toto ustanovení mohlo být použito. Domnívala se však, že v okolnostech daného případu nebyly podmínky použití

tohoto ustanovení splněny. Za těchto okolností není namístě rozhodnout o žalobkyní vytýkaném chybném výkladu rozsudku *Wirtschaftsvereinigung Stahl v. Komise*, bod 120 výše, ze strany Komise, jelikož bez ohledu na tento výklad Komise přesto považovala za nutné v bodě odůvodnění 124 napadeného rozhodnutí přezkoumat, zda podmínky použití článku 95 ESUO byly v daném případě splněny.

- 135 Ve světle těchto upřesnění je třeba ověřit, zda, jak tvrdí žalobkyně, se Komise dopustila omylu v posouzení tím, že odmítla použít výjimku článku 95 ESUO ze zákazu podpor stanoveného v čl. 4 písm. c) ESUO.

— K údajnému omylu v posouzení, pokud jde o odmítnutí použít článek 95 ESUO

- 136 Nejdříve je namístě připomenout, že není sporné, že Komise má diskreční pravomoc na základě článku 95 ESUO pro určení, zda jsou podpory nezbytné pro účely dosažení cílů Smlouvy (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu EISA v. Komise, bod 129 výše, bod 72; ze dne 7. července 1999, *British Steel v. Komise*, T-89/96, Recueil, s. II-2089, bod 47, a *Wirtschaftsvereinigung Stahl v. Komise*, bod 120 výše, bod 43).

- 137 V této oblasti se musí přezkum legality v důsledku toho omezit na přezkum toho, zda Komise nepřekročila omezení své vlastní diskreční pravomoci zkreslením skutečností nebo zjevným omylem v posouzení skutečností nebo zneužitím pravomoci nebo řízení (viz zejména rozsudek *Wirtschaftsvereinigung Stahl v. Komise*, bod 120 výše, bod 63).

- 138 Pro prokázání, že se Komise dopustila zjevného omylu v posouzení skutečností, který může odůvodnit zrušení napadeného rozhodnutí, musí být důkazy předložené žalobkyní dostatečné k tomu, aby zbavily věrohodnosti posouzení skutečností uvedená v dotčeném rozhodnutí (rozsudek Soudu ze dne 12. prosince 1996, *AIUFFASS a AKT v. Komise*, T-380/94, *Recueil*, s. II-2169, bod 59).
- 139 V tomto ohledu je namístě poznamenat, že žalobkyně se omezila na to, že uvedla, že s ohledem na cíle Smlouvy ESUO, jak jsou stanoveny v člancích 2, 3 a 4 ESUO, bylo uznání slučitelnosti článku 3 ZRFG se Smlouvou skutečně nezbytné pro zajištění existence dostatečných pobídek pro to, aby podniky rozvíjely a zlepšovaly [čl. 3 písm. d) ESUO] výrobní potenciál svých závodů v pohraničních oblastech, jakož i pro to, aby bylo zabráněno odlivu pracovníků z těchto oblastí a jejich hospodářskému odumírání (čl. 2 druhý pododstavec ESUO). Takovýto argument obecného charakteru nemůže být považován za dostatečný na to, aby bylo posouzení provedené Komisí zbaveno věrohodnosti.
- 140 Krom toho je nutné konstatovat, že žalobkyně neuvádí žádnou skutečnost, která by umožnila prokázat, že investiční podpory formou zvláštních odpisů a rezerv osvobozených od daně poskytnuté v její prospěch byly nezbytné pro dosažení cílů Smlouvy o ESUO.
- 141 Pouhý odkaz žalobkyně na sdělení Spolkové republiky Německo ze dne 14. ledna 2000, podle kterého bylo zřejmé, že podpory prohlášené za slučitelné na základě čl. 87 odst. 2 ES vedou rovněž k dosažení cílů Smlouvy o ESUO stanovených články 2 a 3 ESUO, nemůže být považován za prokázání nezbytného charakteru daných podpor ve smyslu článku 95 ESUO. V tomto ohledu stačí upřesnit jednak, že čl. 87 odst. 2 ES není použitelný v souvislostech Smlouvy o ESUO a jednak, že posouzení nezbytnosti podpor na základě článku 95 ESUO musí být provedeno v rámci cílů vlastních Smlouvě o ESUO, které nezahrnují podpory prohlášené za slučitelné na základě čl. 87 odst. 2 ES.

- 142 V každém případě má Soud za to, že se Komise nedopustila zjevného omylu v posouzení tím, že uvedla ve bodě odůvodnění 124 napadeného rozhodnutí, že Spolková republika Německo nenavrhlá případný plán na snížení výroby uvnitř skupiny Salzgitter v přímém vztahu k poskytnutým podporám, což brání případnému použití článku 95 ESUO.
- 143 Pokud jde o odvětví, ve kterém, jak je obecně známo, existují přebytečné kapacity, jakým je ocelářské odvětví, snížení výroby se může skutečně jevit nezbytným pro dosažení cílů Smlouvy v rámci podpor, pro které může být vydáno individuální rozhodnutí na základě článku 95 ESUO. Takovéto snížení může přispět k udržení podmínek, které podněcují podniky, aby rozvíjely a zlepšovaly svůj výrobní potenciál [čl. 3 písm. d) ESUO] nebo aby modernizovaly výrobu [čl. 3 písm. g) ESUO]. Navíc v rámci přebytečné kapacity v ocelářském odvětví použití takovéhoho kritéria zabraňuje podpoře provádění hospodářsky neživotaschopných pobídek, které tím, že pouze prohlubují nerovnováhu na dotčených trzích, nakonec nevyřeší účinným a trvalým způsobem problémy dotčených oblastí a podniků.
- 144 S ohledem na rozdílné cíle stanovené Smlouvou a na míru volného uvážení přiznanou Komisi v souvislosti s jejím úkolem spočívajícím v zajištění trvalého sladění těchto různých cílů tak, že Komise používá svoji diskreční pravomoc, aby dosáhla uspokojení obecného zájmu (viz zejména v tomto smyslu rozsudek *Wirtschaftsvereinigung Stahl v. Komise*, bod 120 výše, bod 65 a uváděná judikatura), tudíž použití kritéria snížení výrobních kapacit Komisí netvoří v projednávaném případě zjevný omyl v posouzení v rámci přezkumu použitelnosti článku 95 ES.
- 145 Jelikož Komise nebyla s to se domnívat, že dané investiční podpory snižují výrobní kapacity žalobkyně, zejména proto, že jí Spolková republika Německo neinformovala

o případném plánu na snížení kapacit, Komise nemohla dojít k závěru, že daná podpora směřuje k dosažení cílů Smlouvy.

146 Z toho vyplývá, že je namístě zamítnout třetí žalobní důvod jako celek.

147 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise správně shledala, že daňová opatření plynoucí z článku 3 ZRFG, ze kterých měla žalobkyně prospěch, byla státními podporami neslučitelnými se společným trhem. Soud se domnívá, že je namístě přezkoumat dále sedmý žalobní důvod vycházející z porušení zásady právní jistoty tím, že Komise vyžadovala na Spolkové republice Německo, aby zajistila vrácení podpor prohlášených za neslučitelné žalobkyní.

K sedmému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení zásady první jistoty

Argumenty účastníků řízení

148 Žalobkyně nejdříve uvádí, že v bodě odůvodnění 81 napadeného rozhodnutí se jeví, že Komise hájí stanovisko, podle kterého časové omezení práva na vrácení podpory je obecně vyloučeno v rámci Smlouvy o ESUO na rozdíl od ustanovení Smlouvy o ES, protože „by bylo v rozporu se základní zásadou Smlouvy o ESUO“ zákazu státních podpor. Podle žalobkyně takovéto tvrzení vytváří rozdíl mezi právem podpor, na které se vztahuje Smlouva ESUO, a právem, na které se vztahuje Smlouva o ES, který neexistuje ve skutečnosti, v duchu a pojetí těchto Smluv, ani v praxi

Komise. Údajný absolutní charakter zákazu nebrání dodržování zásady právní jistoty a uznání promlčecí lhůty.

- 149 Podle žalobkyně z toho vyplývá, že zásada právní jistoty může být rovněž dovolávána v oblasti působnosti Smlouvy o ESUO. Ostatně se jedná o obecnou právní zásadu, jejíž použití je závazné rovněž v rámci práva podpor a se kterou nemůže [Komise] libovolně nakládat.
- 150 Žalobkyně dále uplatňuje, že účelem příkazu vrátit státní podpory upraveného právem Společenství je odebrání soutěžních zvýhodnění protiprávně získaných, které umožnily podniku, který je jejich příjemcem, uplatňovat výhodnější ceny než jeho soutěžitelé. Podle žalobkyně se však Komise v daném případě nijak nevyjádřila o účincích zvláštních odpisů stanovených v článku 3 ZRFG na hospodářskou soutěž.
- 151 Žalobkyně rovněž tvrdí, že pravomoc Komise požadovat vrácení podpory podléhá v každém případě promlčecí lhůtě deseti let. Z této lhůty stanovené v článku 15 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88] Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), měla vycházet Komise v projednávaném případě, protože je výsledkem vyvážení zásady právní jistoty s nezbytností obnovit nenarušenou hospodářskou soutěž.
- 152 Konečně v odpovědi na písemné otázky Soudu směřující k tomu, aby žalobkyně podpořila a upřesnila některé ze svých argumentů, žalobkyně uvedla, že řádně zasílala od roku 1980–1981 zprávy o činnosti a účetní závěrky Komisi, zvláště službám v rozhodné době příslušným pro přezkum podpor a restrukturalizaci v odvětví ocelářského průmyslu v rámci systému využívání výrobních kvót pro

ocelářský průmysl a příslušné činnosti Komise za účelem restrukturalizace evropského ocelářského průmyslu zavedeného v 80. letech. Tyto argumenty byly opakovány před Soudem.

- 153 Ve svých písemných vyjádřeních odkazuje vedlejší účastník na rozsudek *Acciaierie di Bolzano v. Komise*, bod 90 výše, bod 69, ve kterém Soud potvrdil, že pokud v okamžiku přijetí daného rozhodnutí ve věci, která vedla k tomuto rozsudku, nebyla žádná promlčecí lhůta stanovena, Komise nebyla povinna dodržet promlčecí lhůtu, když přijala dané rozhodnutí. Z tohoto rozsudku údajně vyplývá, že Soud by otázku promlčení vyřešil jinak, pokud by v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí bylo nařízení č. 659/1999 již v účinnosti. Podle vedlejšího účastníka vzhledem k tomu, že podpůrné použití Smlouvy o ES a ustanovení sekundárního práva přijatých na základě této Smlouvy na oblasti působnosti pokryté Smlouvou o ESUO bylo možné, bylo by možné vyloučit podpůrné použití článku 15 nařízení č. 659/1999 na státní podpory, na které se vztahuje Smlouva o ESUO, pouze tehdy, pokud by Smlouva o ESUO tomuto použití bránila, což v projednávaném případě neplatí.
- 154 Žalovaná odkazuje na bod odůvodnění 80 napadeného rozhodnutí a na rozsudek Soudu ze dne 15. září 1998, *BFM a EFIM v. Komise* (T-126/96 a T-127/96, Recueil, s. II-3437, bod 67), podle kterého „proto, aby plnila svou funkci spočívající v zajištění právní jistoty, musí být promlčecí lhůta v zásadě stanovena předem zákonodárcem Společenství“. Žalovaná uvádí, že v daném případě tomu tak nebylo.
- 155 Pokud jde o argumenty týkající se podpůrného použití nařízení č. 659/1999, žalovaná poznamenává, že toto nařízení se týká pouze Smlouvy o ES a že nelze rozšířit jeho působnost na oblast působnosti Smlouvy o ESUO prostřednictvím právního výkladu. k tomu by byl oprávněn pouze zákonodárcem. Rozsudek *Acciaierie di Bolzano v. Komise*, bod 90 výše, na tomto závěru nic nemění. Je-li pravda, že toto

nařízení bylo v platnosti v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí, je nicméně rovněž pravdou, že Smlouva o ESUO nestanovila žádnou promlčecí lhůtu, a že tato lhůta tedy nebyla použitelná.

- 156 Konečně žalovaná v odpovědi na písemné otázky Soudu uvedla, že není rozhodné, zda se seznámila s účetními závěrkami předloženými žalobkyní nebo ne, protože toto předání nemůže nahradit oznámení v rámci řízení upravujícího státní podpory.

Závěry Soudu

- 157 Úvodem je namístě uvést, že v bodě odůvodnění 81 napadeného rozhodnutí Komise uvedla:

„V rámci ESUO jsou zakázány všechny vnitrostátní podpory s výhradou povolení výjimky podle [kodexu podpor ocelářskému průmyslu] přijatého na základě článku 95 [ESUO]. Tato situace se zásadně liší od situace upravené čl. 87 odst. 1 a 3 [ES], podle kterých má Komise široký prostor pro posouzení a není postavena před absolutní zákaz podpor, ale případnou neslučitelnost. Je-li pravidlo o promlčení stanovené nařízením [...] č. 659/1999 nutné z hlediska zásady právní jistoty v situaci upravené Smlouvou o ES, promlčení nemá smysl v odvětví ESUO, které zůstává ovládáno absolutním ‚zákazem‘ podpor. Tento ‚zákaz‘ Smlouvy o ESUO zajišťuje právní jistotu, neboť podpory jsou bez povolení výjimky protiprávní. Časové omezení přezkumu opatření by bylo v rozporu s touto základní zásadou Smlouvy o ESUO.“

- 158 Tento rozbor při přezkumu neobstojí.

- 159 Je zajisté pravda, že pro to, aby plnila svou funkci, musí být promlčecí lhůta stanovena předem. Stanovení této lhůty a jejích podmínek použití patří do pravomoci zákonodárce Společenství. Ten nestanovil promlčecí lhůtu v oblasti kontroly podpor poskytnutých na základě Smlouvy o ESUO (viz zejména rozsudek Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise, bod 62 výše, bod 139).
- 160 Je však vhodné připomenout, že základní požadavek právní jistoty ve svých různých projevech směřuje k zajištění předvídatelnosti situací a právních vztahů podléhajících právu Společenství (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. února 1996, Duff a další, C-63/93, Recueil, s. I-569, bod 20, a rozsudek Soudu ze dne 19. března 1997, Oliveira v. Komise, T-73/95, Recueil, s. II-381, bod 29).
- 161 Porušení základního požadavku právní jistoty Komisí nelze v daném případě v rozporu s tím, co tvrdila Komise před Soudem, vyloučit ani z důvodu neexistence promlčecí lhůty, ani z důvodu předběžného neoznámení dotčených podpůrných opatření Spolkovou republikou Německo v souladu s postupem stanoveným v rámci Smlouvy o ESUO.
- 162 V tomto ohledu je namístě nejdříve poznamenat, že ve věci, jež vedla k rozsudku Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise, bod 62 výše, Soudní dvůr nevyločil možnost konstatovat a případně postihnout porušení zásady právní jistoty Komisí v rámci přijetí rozhodnutí požadujícího navrácení podpor v případě neexistence promlčecí lhůty a předchozího oznámení těchto podpor (rozsudek Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise, bod 62 výše, bod 140).

- 163 Dále je vhodné připomenout, že v daném případě je porušení zásady právní jistoty dovoláváno žalobkyní, jež je příjemcem daných podpor. Mechanismus kontroly a přezkumu státních podpor upravený ustanoveními šestého kodexu podpor ocelářskému průmyslu neukládá příjemci podpory zvláštní povinnost. Na jednu stranu povinnost oznámení a předběžný zákaz realizace projektů podpor, stanovené v článku 6 šestého kodexu ocelářskému průmyslu, jsou určeny členskému státu. Na druhou stranu je rozhodnutí, kterým Komise shledává neslučitelnost podpory a vyzývá členský stát k jejímu zrušení ve lhůtě, kterou stanoví, rovněž určeno tomuto členskému státu (viz obdobně v rámci Smlouvy o ES, rozsudek Soudního dvora ze dne 11. července 1996, SFEI a další, C-39/94, Recueil, s. I-3547, bod 73). Vzhledem k tomu, že členský stát je jediným institucionálním partnerem Komise v rámci kontroly státních podpor na základě Smlouvy o ESUO (viz v tomto smyslu rozsudek Soudu ze dne 31. března 1998, Preussag Stahl v. Komise, T-129/96, Recueil, s. II-609, bod 80), žalobkyně nemůže být činěna odpovědnou za to, že nebyly předběžně oznámeny.
- 164 Přistoupit na tezi zastávanou Komisí by znamenalo, že by její oprávnění nařídít navrácení podpory nemohlo být zpochybněno z pouhého důvodu, že tato podpora nebyla předem oznámena členským státem, zatímco tuto protiprávnost nelze přičítat příjemci podpory.
- 165 Je zajisté pravda, že soudce Společenství vyloučil, aby příjemce podpory mohl až na výjimečné okolnosti mít legitimní očekávání ohledně právnosti podpory, pokud byla tato podpora poskytnuta v rozporu s ustanoveními týkajícími se předběžného kontrolního postupu státních podpor. Hospodářský subjekt vynakládající náležitou péči musí být obvykle schopen ujistit se, že tento postup byl dodržen (rozsudky Soudního dvora ze dne 20. září 1990, Komise v. Německo, C-5/89, Recueil, s. I-3437, bod 14, a ze dne 14. ledna 1997, Španělsko v. Komise, C-169/95, Recueil, s. I-135, bod 51; rozsudky Soudu Preussag Stahl v. Komise, bod 163 výše, bod 77; ze dne 29. září 2000, CETM v. Komise, T-55/99, Recueil, s. II-3207, bod 121, a ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi v. Komise, bod 110 výše, bod 182).

- 166 Žalobkyně se však nedovolává legitimního očekávání ohledně právnosti podpory, ale porušení zásady právní jistoty, kterou nelze omezit na podmínky požadované pro vznik legitimního očekávání u příjemce podpor.
- 167 Je tedy namístě ověřit, zda v projednávaném případě Komise jednala v rozporu se zásadou právní jistoty.
- 168 V tomto ohledu je třeba vyjít ze situace, která byla vytvořena rozhodnutím nevznést námitky, které Komise přijala dne 4. srpna 1971, pokud jde o použití režimu podpor stanoveného článkem 3 ZRFG.
- 169 Jak byl uvedeno v bodě 67 výše, až do uplynutí doby platnosti prvního kodexu podpor ocelářskému průmyslu dne 31. prosince 1981 Komise zastávala výklad odlišný od výkladu přijatého v napadeném rozhodnutí, podle kterého vztahování režimu obecných a regionálních podpor na ocelářství podléhalo kontrole Komise na základě jak ustanovení článku 67 ESUO, tak ustanovení článků 87 ES a 88 ES, s vyloučením ustanovení čl. 4 písm. c) ESUO.
- 170 Na základě tohoto výkladu bylo tedy možné se domnívat, že až do dne 31. prosince 1981 mohly ocelářské podniky v souladu s právními předpisy využívat režimy obecných a regionálních podpor, k nimž Komise nevznesla námitky na základě článků 87 ES a 88 ES – jako tomu bylo v projednávaném případě, pokud jde o článek 3 ZRFG a rozhodnutí Komise ze dne 4. srpna 1971.

- 171 Naproti tomu ode dne vstupu v platnost druhého kodexu podpor ocelářskému průmyslu dne 1. ledna 1982 a poté následujícími kodexy zavedla Komise výlučný systém určený k zajištění jednotného zacházení se všemi podporami ocelářskému průmyslu v rámci jednoho postupu, který pokrýval jak specifické podpory (tedy ty, kterou jsou poskytovány na základě režimů, jejichž hlavním předmětem nebo účelem je podporovat ocelářské podniky), tak nespécifické podpory zahrnující zejména ty, které jsou poskytovány na základě režimů obecných nebo regionálních podpor. Zavedení tohoto systému bylo vedeno snahou zahájit nezbytnou restrukturalizaci ocelářského průmyslu zasaženého krizí stanovením postupného odstranění podpor. Ustanovení druhého kodexu podpor ocelářskému průmyslu nestanovila však nic, pokud jde o důsledky, které bylo třeba vyvodit z tohoto nového systému, pokud jde o režimy obecných a regionálních podpor dříve povolené.
- 172 Od třetího kodexu podpor ocelářskému průmyslu [rozhodnutí Komise č. 3484/85/ESUO ze dne 27. listopadu 1985 zavádějící pravidla Společenství pro podpory ocelářskému průmyslu (Úř. věst. L 340, s. 1)] použitelného mezi 1. lednem 1986 a 31. prosincem 1988 Komise upřesnila v článku 6 tohoto kodexu, že musí být včas vyzrozuměna proto, aby mohla předložit vyjádření o „záměrech“, kterými měly být na odvětví ocelářského průmyslu použity režimy podpor, o nichž již rozhodla na základě ustanovení Smlouvy o ES. Oznamení záměrů podpor uvedených v článku 6 tohoto kodexu Komisi měla být provedena nejpozději do 30. června 1988.
- 173 Přinejmenším přijetí třetího kodexu podpor ocelářskému průmyslu tudíž může být analyzováno od okamžiku přijetí tohoto kodexu jako konkludentní zpětvztží rozhodnutí Komise z roku 1971, kterým nevznesla námitky, pokud jde o podniky, na které se vztahuje Smlouva o ESUO, včetně žalobkyně. Krom toho se nezdá jasné, zda následné použití článku 3 ZRFG ve prospěch žalobkyně spadalo pod povinnost oznámení „záměrů“ uvedenou v článku 6 třetího kodexu podpor ocelářskému průmyslu. Jakmile bylo totiž žalobkyni jednou povoleno, delší dobu před tímto kodexem, využívat zvýhodnění stanoveného článkem 3 ZRFG, v praxi měla nadále prospěch z použití tohoto článku, jehož podmínky splňovala.

174 V důsledku toho se situace, která vyplynula z přijetí druhého a třetího kodexu podpor ocelářskému průmyslu, vyznačovala následující nejistotou a nedostatkem jasnosti, přičitatelnými Komisí:

— konkludentní charakter částečného zpětvzetí, které bylo tudíž nedostatečně jasné povahy, rozhodnutí Komise z roku 1971, obsahujícího nevznesení námitek;

— dvojsmyslnost, pokud jde o dosah částečného konkludentního zpětvzetí výše uvedeného rozhodnutí o nevznesení námitek, pokud jde o otázku, zda následné použití článku 3 ZRFG mělo být oznámeno jako „záměr“ ve smyslu článku 6 třetího kodexu podpor ocelářskému průmyslu.

175 K této situaci nejistoty a nejasnosti se přidaly následné skutečnosti (dále uvedené v bodě 179 a následujících) spojené s právním rámcem (popsaným v bodech 176 až 178 dále), který byl zaveden po konstatování zjevné krize v odvětví ocelářského průmyslu.

176 Z důvodu tohoto stavu zjevné krize zavedla Komise rozhodnutím č. 2794/80/ESUO ze dne 31. prosince 1980, které zavádí systém výrobních kvót oceli pro podniky ocelářského průmyslu (Úř. věst. L 291, s. 1), systém kvót za účelem znovuzavedení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na ocelářském trhu z důvodu přebytečné výrobní kapacity. Bylo stanoveno, že výpočet kvót má být založen na referenčních výrobních kapacitách každého ocelářského podniku za použití určitých úprav zohledňujících

zejména uskutečněné investice nebo snahy o restrukturalizaci podniků. Pro použití tohoto režimu kvót měla Komise pravidelné a aktuální informace o výrobě a dodávkách dotčených podniků a disponovala pravomocemi prověřit, včetně případů prověrky na místě, informace, které jí byly předány. Tento úplný systém kvót a dohledu nad trhem prováděný Komisí Komise několikrát změnila se snahou ho vyladit a zdokonalit.

177 V rámci přijetí takto zavedeného režimu Komise stanovila jasnou souvislost mezi poskytnutím nepovolených podpor a výrobními kvótami, aby bylo zabráněno současnému použití těchto opatření. Od rozhodnutí Komise č. 2177/83/ESUO ze dne 28. července 1983, kterým se mění režim dohledu a výrobních kvót pro některé výrobky pro podniky ocelářského průmyslu (Úř. věst. L 208, s. 1), Komise mohla na základě článku 15 a tohoto rozhodnutí „snížit výrobní kvóty podniku, shledala-li, že dotčený podnik využívá [využíval] podpory nepovolené Komisí na základě rozhodnutí č. 2320/81/ESUO [druhý kodex podpor ocelářskému průmyslu] nebo že podmínky spojené s povolením podpory nebyly dodrženy“. Podle tohoto ustanovení „takovéto zjištění vylučovalo rovněž podnik z úprav [kvót] na základě článků 14, 14 A, 14 B, 14 C a 16 rozhodnutí [č. 2177/83]“. v podstatě stejná formulace byla obsažena v následujících rozhodnutích pozměňujících režim dohledu a kvót, zejména v článku 15 a rozhodnutí Komise č. 3485/85/ESUO ze dne 27. listopadu 1985, kterým se mění systém dohledu a výrobních kvót pro podniky ocelářského průmyslu (Úř. věst. L 340, s. 5), a v článku 15 a rozhodnutí Komise č. 194/88/ESUO ze dne 6. ledna 1988, kterým se mění systém dohledu a výrobních kvót pro podniky ocelářského průmyslu (Úř. věst. L 25, s. 1), až do dne 30. června 1988. Je třeba kromě toho uvést, že Soudní dvůr několikrát rozhodl, že režim výrobních kvót a kodex podpor ocelářskému průmyslu tvořily sourodý celek a že sledují společný cíl, tj. restrukturalizaci nezbytnou pro přizpůsobení výroby a kapacit předvídatelné poptávce a znovuzavedení konkurenceschopnosti evropského ocelářství a že nebylo svévolné ani diskriminační, že údaje vyplývající z použití jednoho

z těchto systémů mohly být převzaty jako reference v systému jiném (rozsudky Soudního dvora ze dne 15. ledna 1985, *Finsider v. Komise*, 250/83, Recueil, s. 131, bod 9; ze dne 15. října 1985, *Krupp a Thyssen v. Komise*, 211/83, 212/83, 77/84 a 78/84, Recueil, s. 3409, bod 34, a ze dne 7. dubna 1987, *Dillinger Hüttenwerke v. Komise*, 226/85, Recueil, s. 1621, bod 2).

- 178 V důsledku toho byla Komise nutně vedena k ověřování informací týkajících se výroby ocelářských podniků, které od nich obdržela, zvláště proto, aby stanovila, zda udržení nebo zvýšení výrobních kapacit nevyplývalo z nepovolených státních podpor, které by mohly porušovat cíl restrukturalizace odvětví ocelářského průmyslu. Účelem tohoto přezkumu bylo zejména určit, zda výrobní kvóty, které byly stanoveny podnikům pravidelně a jmenovitě, měly být případně sníženy. Krom toho Komise nemohla nepřihlédnout ke zvýšeným povinnostem, které současně ukládala ocelářským podnikům, pokud jde o sdělení jejich investičních programů, včetně jejich finančních zdrojů, aby odhalila včas vývoj, který by mohl zhoršit nerovnováhu v oblasti výrobních kapacit v souladu s rozhodnutím Komise č. 3302/81/ESUO ze dne 18. listopadu 1981 týkajícím se informací, které jsou podniky ocelářského odvětví povinny poskytnout o svých investicích (Úř. věst. L 333, s. 35), ve znění rozhodnutí Komise č. 2093/85/ESUO ze dne 26. července 1985 (Úř. věst. L 197, s. 19), v účinnosti až do dne 16. října 1991.

- 179 V těchto souvislostech zvláštních povinností uložených ocelářským podnikům zaslala žalobkyně, v rozhodné době mající název Stahlwerke Peine – Salzgitter AG, Komisi na konci roku 1988 svoji zprávu o činnosti a své účetní závěrky pro roky 1987/1988, z kterých vyplývalo, že využívala výjimečné rezervy (Sonderposten mit Rücklageanteil) pro investice ve svých ocelářských závodech umístěných v Peine a v Salzgitteru v Zonenrandgebiet na základě článku 3 ZRFG. Informace totožné povahy vyplývaly ze zpráv a účetních závěrek za následující roky předaných žalobkyní. Na základě těchto informací, jejichž předání není Komisí popíráno, měla Komise zjistit a konstatovat nedostatek oznámení těchto podpor a začít podle toho konat. Krom toho je namístě připomenout, že Komise znovu přezkoumala režim

podpor stanovený článkem 3 ZRFG během roku 1988, kterýžto přezkum vedl k přijetí rozhodnutí ze dne 14. prosince 1988 [SG (88) D-1748] nevznést k němu námitky.

- 180 Situace nejistoty a nejasnosti popsána v bodě 174 výše společně s dlouho trvajícím nedostatkem reakce Komise bez ohledu na vědomosti, které měla o podporách využívaných žalobkyní, tak vytvořila v rozporu s povinností řádné péče uložené tomuto orgánu situaci dvojznačného charakteru, kterou měla Komise objasnit předtím, než mohla podniknout jakékoli kroky směřující k uložení vrácení již poskytnutých podpor (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 9. července 1970, Komise v. Francie, 26/69, Recueil, s. 565, body 28 až 32).
- 181 Je však nutné konstatovat, že Komise toto objasnění neprovedla. Zvláště je namístě uvést, že v následných zněních kodexů podpor ocelářskému průmyslu Komise pouze převzala znění článku 6 třetího kodexu podpor ocelářskému průmyslu.
- 182 V důsledku toho Komise za zvláštních okolností projednávané věci nemohla požadovat vrácení podpor poskytnutých žalobkyni mezi lety 1986 a 1995, aniž by porušila zásadu právní jistoty.
- 183 Žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení zásady právní jistoty tak musí být vyhověno, a články 2 a 3 napadeného rozhodnutí musí být v důsledku toho v rozsahu, v němž se týkají povinnosti Spolkové republiky Německo vymáhat vrácení dané podpory od žalobkyně, zrušeny.

- 184 Za těchto okolností se Soud domnívá, že vzhledem k tomu, že navrácení podpor poskytnutých žalobkyni mezi lety 1986 a 1995 bylo vyloučeno, není namístě rozhodnout o žalobních důvodech, které se v podstatě vztahují ke snížení a výpočtu výše podpor, které mají být vráceny. Pokud jde o žalobní důvod vycházející z nedostatku odůvodnění, který se vztahuje ke shledání neslučitelnosti předmětných podpor, soudní přezkum provedený výše v rámci prvních třech žalobních důvodů dovolávaných žalobkyní dostatečně prokazuje, že tato povinnost byla dodržena.

K nákladům řízení

- 185 V souladu s čl. 87 odst. 3 svého jednacího řádu může Soud rozdělit náklady řízení mezi účastníky řízení nebo rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese své náklady, pokud jsou účastníci řízení současně neúspěšní v jednom nebo více bodech. V dané věci byla žalobkyně ve značné části svých žalobních návrhů úspěšná.
- 186 Na základě spravedlivého posouzení okolností věci proto Soud rozhodl, že žalobkyně ponese třetinu svých nákladů a že Komise ponese kromě svých nákladů dvě třetiny nákladů žalobkyně.
- 187 Spolková republika Německo ponese své náklady v souladu s čl. 87 odst. 4 prvním pododstavcem jednacího řádu.

Z těchto důvodů

SOUK (čtvrtý rozšířený senát)

rozhodl takto:

- 1) Články 2 a 3 rozhodnutí Komise 2000/797/ESUO ze dne 28. června 2000 týkající se státní podpory poskytnuté Spolkovou republikou Německo společnostem Salzgitter AG, Preussag Stahl AG a ocelářským dceřiným společnostem skupiny, dnes seskupeným pod názvem Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG), se zrušují.
- 2) Žalobkyně ponese třetinu svých nákladů.
- 3) Komise ponese kromě svých nákladů dvě třetiny nákladů vynaložených žalobkyní.
- 4) Spolková republika Německo ponese své vlastní náklady.

Tiili

Pirrung

Mengozzi

Meij

Vilaras

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 1. července 2004.

Vedoucí soudní kanceláře

Předsedkyně

H. Jung

V. Tiili

Obsah

Právní rámec	II - 1943
Skutečnosti předcházející sporu	II - 1945
Řízení a návrhy účastníků řízení	II - 1947
Právní otázky	II - 1949
K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z toho, že Komise provedla různá nesprávná zjištění týkající se pojmu „státní podpora“	II - 1950
K první části, vycházející z chybné kvalifikace daňových ustanovení článku 3 ZRFG v tom, že představují obecná daňová ustanovení	II - 1950
— Argumenty účastníků řízení	II - 1950
— Závěry Soudu	II - 1951
K druhé části, vycházející z údajného vyrovnávacího charakteru daňových opatření stanovených v článku 3 ZRFG	II - 1956
— Argumenty účastníků řízení	II - 1956
— Závěry Soudu	II - 1958
K třetí části, vycházející z údajné nezbytnosti zabývat se daňovými pravidly členských států Společenství za účelem určení, co tvoří „obvyklou“ daňovou zátěž	II - 1964
— Argumenty účastníků řízení	II - 1964
— Závěry Soudu	II - 1965
K čtvrté části žalobního důvodu, vycházející z údajné povinnosti Komise prokázat, že účinky daňových opatření článku 3 ZRFG na hospodářskou soutěž jsou shodné s účinky klasické subvence	II - 1967
— Argumenty účastníků řízení	II - 1967
— Závěry Soudu	II - 1968
K druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z chybného výkladu čl. 4 písm. c) ESUO a článku 67 ESUO	II - 1970
Argumenty účastníků řízení	II - 1970
Závěry Soudu	II - 1972

SALZGITTER v. KOMISE

K třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neuplatnění článku 95 ESUO	II - 1976
Argumenty účastníků řízení	II - 1976
Závěry Soudu	II - 1979
— Úvodní úvahy	II - 1979
— K údajnému omylu v posouzení, pokud jde o odmítnutí použít článek 95 ESUO	II - 1983
K sedmému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení zásady první jistoty	II - 1986
Argumenty účastníků řízení	II - 1986
Závěry Soudu	II - 1989
K nákladům řízení	II - 1998